

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 251

Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve 75 Milletvekilinin Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3383) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3383 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	6
- Genel Gerekçesi	7
- Madde Gerekçeleri	9

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Raporu	16
------------------------	----

• Muhalefet Şerhleri	26
----------------------------	----

• Teklif Metni	45
----------------------	----

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	45
---------------------------------------	----

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Bülent Tüfenkci</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Abdullah Güler</i>
Malatya	Afyonkarahisar	İstanbul
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>
Konya	Aydın	Gaziantep
<i>Ali Şahin</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Gaziantep	Ankara	Ankara
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Murat Baybatur</i>
Aydın	Manisa	Manisa
<i>İsmail Bilen</i>	<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>	<i>İrfan Kartal</i>
Manisa	Mersin	Van
<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Ramazan Can</i>
Burdur	Giresun	Kırıkkale
<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>İmran Kılıç</i>
İzmir	Konya	Kahramanmaraş
<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Gülşay Samancı</i>	<i>Tahir Akyürek</i>
Adana	Konya	Konya
<i>Sami Çakır</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>
Kocaeli	Kocaeli	Konya
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Orhan Kırcalı</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>
Afyonkarahisar	Samsun	Kütahya
<i>İsmail Tamer</i>	<i>Meliha Akyol</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Kayseri	Yalova	Denizli
<i>Yelda Erol Gökcan</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>
Muğla	Manisa	İzmir

<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Fatma Aksal</i>	<i>Zemzem Gülemler Açanal</i>
Erzurum	Edirne	Şanlıurfa
<i>Canan Kalsın</i>	<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>
İstanbul	Sakarya	İstanbul
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Selim Yağcı</i>	<i>Adnan Günnar</i>
Gaziantep	Bilecik	Trabzon
<i>Mehmet Altay</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>Tamer Dağlı</i>
Uşak	Kırklareli	Adana
<i>Cengiz Demirkaya</i>	<i>Metin Gündoğdu</i>	<i>Nevzat Şaturoğlu</i>
Mardin	Ordu	İstanbul
<i>Salih Cora</i>	<i>Hasan Çilez</i>	<i>Yavuz Ergun</i>
Trabzon	Amasya	Niğde
<i>Yasin Uğur</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>Hamdi Uçar</i>
Burdur	Zonguldak	Zonguldak
<i>Burhan Çakır</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Erzincan	Erzincan	İstanbul
<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Semiha İkinci</i>	<i>Bahar Ayvazoğlu</i>
Sivas	Sivas	Trabzon
<i>Radiye Sezer Katircioğlu</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>İbrahim Aydın</i>
Kocaeli	Manisa	Antalya
<i>Selman Özboyacı</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Konya	Bursa	Çanakkale
<i>Çiğdem Koncağül</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Tekirdağ	Osmaniye	Gaziantep
<i>Metin Yavuz</i>	<i>Ahmet Sami Ceylan</i>	<i>Selim Gültekin</i>
Aydın	Çorum	Niğde
	<i>Mustafa Canbey</i>	
	Balıkesir	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3383 esas numaralı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

12.02.2021

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

12.02.2021

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3383)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde istikrarlı ve uzun dönemli bir büyüme performansı yakalanabilmesi için yurt içi tasarruflar kilit rol oynamaktadır. Genel olarak bakıldığında, kamu ve özel sektör tasarruflarını da içeren ülkemiz toplam tasarruf düzeyi, gelişmekte ve hatta gelişmiş birçok ülkenin üzerindedir. Ancak hane halkı tasarruf oranlarımız görece düşük seviyede seyretmeye devam etmektedir. Bu durum nedeniyle özellikle bireyler için tasarrufları artırıcı tedbir ve uygulamalar daha da önemli hale gelmiştir. Hane halkı tasarruflarının artırılması için öncelikle kişilerin kendilerini finansal açıdan güvence altında hissedecekleri uygun tasarruf ürünlerinin bulunması gerekmektedir.

Uluslararası örnekler incelendiğinde sözleşmeye dayalı tasarruf (contractual saving) olarak adlandırılan ve tasarruf sahibinin belirli bir dönem birikim yaptıktan sonra önceden belirlenmiş bir menfaate ulaştığı yatırım araçlarının çok uzun zamandır tasarruf oranlarını arttırmak için yaygın şekilde uygulandığı görülmektedir. Sözleşmeye dayalı tasarruf sistemleri arasında en yaygın olanları ulusal finansman fonları, hayat sigortaları, kamu destekli sosyal emeklilik sigorta sistemleri ve özel emeklilik fonlarıdır. Söz konusu tasarruf sistemleri, bireysel birikimlerle oluşan tasarruf havuzları ile uzun vadeli yükümlülük edinirken, yatırım amaçlı kullanılacak istikrarlı nakit akışları elde etmekte ve sahip oldukları fon fazlası ile kamu kesimine ve reel sektöre uygun finansman kaynağı sunabilmektedirler. Ayrıca söz konusu tasarruf sistemleri ulusal tasarruf seviyesinin artırılması, büyümenin desteklenmesi ve uzun vadede faiz oranlarının ve genel fiyat düzeyinin dengelenmesi yoluyla finansal istikrara katkı sağlamaktadır.

Dünyada yaygın olarak kullanılan diğer bir sözleşmeye dayalı tasarruf sistemi birikim dönemi sonrası katılımcıların belirli konularda finansman hakkı elde ettiği modeldir. Dönüşümlü kredi tasarruf birlikleri (Rotating Saving and Credit Associations - RoSCA), konut tasarruf planları (Housing Saving Plans) veya yapı tasarrufu birlikleri (Bausparen, Epargne Logement, Building Societies, Savings and Loans Associations) bu tür sistemlere örnek gösterilebilir. Almanya başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde uygulanan yapı tasarrufu sistemi; genç hane halklarının daha fazla tasarruf etmesini özendirme, dar gelirli kesimlerin konut finansmanına ulaşmasına yardımcı olma ve yüksek ve istikrarlı tasarruf oranlarına kavuşulmasına katkı sağlama bakımından yakalamış olduğu başarı ile öne çıkmaktadır.

Ülkemizde vatandaşlarımızın konut ve taşıt başta olmak üzere çeşitli varlıkları edinmeleri için finansman hizmeti sunan özel firmaların belirli bir süredir faaliyet gösterdikleri ve günümüzde önemli bir müşteri kitlesine sahip oldukları bilinmektedir. Söz konusu firmaların ilan ve reklamlarında, uyguladıkları çeşitli yöntemler ile kişileri faizsiz şekilde ev ve taşıt sahibi yaptıkları duyurulmaktadır. Bu firmaların faaliyetleri incelendiğinde dönüşümlü kredi tasarruf birliklerine veya kurumsal olmayan yapı tasarrufu kuruluşlarına çok benzer şekilde faaliyet yürüttükleri görülmektedir.

Bu firmalar esas itibarıyla, bireylerin bireysel olarak veya grup halinde tasarruf edecekleri ve sonunda bir finansman elde edecekleri organizasyon yapıları tesis etmektedirler. Özünde bir finansal aracılık faaliyeti yürüten söz konusu firmaların uygun şekilde denetim ve gözetime tabi tutulmasıyla bu alanın güvenli ve sürdürülebilirliğinin sağlanarak finansal sektörümüzün büyümesine ve piyasalarımızın derinleşmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Kanun Teklifimiz ile “Tasarruf Finansman” olarak adlandırılan yöntemin düzenlenmesi ve denetim altına alınması amaçlanmaktadır. Tasarruf Finansman Sistemi en genel anlamıyla; firma ve müşteri arasında önceden kararlaştırılmış olan ya da müşteri grupları içinde çekiliş yapma gibi yöntemlerle belirlenen vadeye kadar müşterinin birikim yapması karşılığında müşterilere

konut veya taşıt edinebilmeleri amacıyla finansman kullanılması faaliyeti şeklinde tanımlanabilir. Sistemi finans sektöründeki diğer uygulamalardan farklı kılan temel unsur, finansman kullanımının tasarruf etme şartına bağlı olmasıdır.

Sistemin diğer temel unsurları, firmanın belirli bir varlığı satmasından ziyade varlığın satın alınması amacıyla müşteriye finansman kullanılmasının söz konusu olması ve bireysel veya grup halinde tasarruf imkânı sunması, sözleşmenin her bir müşteri bazında tasarruf etme ve finansman sağlama olmak üzere iki ayrı dönemi kapsamı, bireysel tasarruflarda kişilerin firmaya önceden kararlaştırılmış belirli bir vadeye kadar para yatırması, grup halinde tasarruflarda ise çekiliş sonuçlarına bağlı olarak bireylerin tasarruf edecekleri dönemin değişiklik göstermesi, grup üyelerinin birbirini finanse etmeleri için gereken süre tamamlanana kadar çekilişte henüz çıkmayan müşterilere diğer gruptan sağlanan kaynaklarla finansman ödemesi yapılması, firma tarafından sağlanan finansal hizmetin karşılığı olarak, müşterilerden finansman büyüklüğüne göre değişen oransal bir ücret tahsil edilmesi, finanse edilen varlıkların, karşılığında rehin veya ipotek teminatı alınabilen taşıt ve konut olmasıdır.

Tasarruf finansman faaliyetlerinin düzenlenmesi ve şirketlerinin denetim altına alınması amacıyla Kanun Teklifimiz ile,

- Tasarruf finansman sistemini icra eden firmaların finansal aracılık faaliyetinde buldukları değerlendirildiğinden sisteme kaynak aktaran müşterilerin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla BDDK'nın denetim ve gözetim çatısı altına alınmaları ve bu çerçevede ayrı bir lisans türünün ihdas edilmesi,
- Lisans verilenler dışındaki kişi veya kurumların sistemi izinsiz ve lisansız şekilde icra etmelerinin yasaklanması ve yaptırıma bağlanması,
- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce sistemi icra etmekte olan firmalara, mevzuata intibak sağlamaları amacıyla süre verilmesi,
- Lisans şartları, izin verilen faaliyetler, şirketlerin organizasyon yapıları, özkaynak ve likiditelerine ilişkin kısıtlamalar, müşterilerden toplanan fonların ve müşterilerin korunması, karşılık ve ihtiyat fonu ayırma, muhasebe ve raporlama ile denetim otoritesinin yetkilerine ilişkin düzenlemeler yapılması,
- Müşterilerden toplanan kaynakların firmanın dahil olduğu grup içindeki diğer faaliyetlerde kullanılmasını önlemek amacıyla münhasıran belirli likit finansal varlıklara yatırılması zorunluluğunun getirilmesi,
- Mevcut firmaların iç sistemleri başta olmak üzere uygun organizasyon ve yönetsel yapılarının tesis edilmesi,
- Tasarruf finansman şirketlerinin faizsiz esaslara göre çalışması ve buna ilişkin kurumsal uygulamaların tesis edilmesi,
- Tasarruf finansman müşterilerinin sözleşme fesih ve sözleşmeden cayma haklarını kullanmaları durumunda birikimlerinin iade edilmesini engelleyen kişilere ve zimmet suçu işleyen tasarruf finansman şirketi yöneticisi ve mensuplarına yönelik adli ceza hükümlerinin düzenlenmesi,
- Tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla sistem kapsamında faaliyette bulunan firmaların iradî tasfiye haricinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yapılan denetimler sonucunda yükümlülüklerini sürdüremeyecek şekilde mali durumlarının bozulduğunun tespiti ile düzeltici, iyileştirici veya kısıtlayıcı önlemlerden sonuç alınmaması halinde en az üç üyeden oluşan ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından bildirilecek üyelerden oluşan bir tasfiye kurulu tarafından tasfiyelerinin yapılması,

• Mali durumlarının bozulması nedeniyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararıyla tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında tasfiye sürecinin tasfiye komisyonunun gözetiminde etkin şekilde gerçekleştirilebilmesi ve bu sayede tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin mümkün olan en üst seviyede korunabilmesi amacıyla şirket yöneticilerinin sorumluluğunu da içerecek şekilde 5411 sayılı Bankacılık Kanununda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tasfiyeye tabi tutulan bankalar hakkında getirilen belirli hükümlerin, tasarruf finansman şirketleri hakkında da uygulanması, öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 6361 sayılı Kanunun tanım maddesine bu Kanun ile kurulması öngörülen tasarruf finansman faaliyetine ilişkin yapı ve süreçlerin daha iyi anlaşılabilmesi, anlam bütünlüğünün ve terim birliğinin sağlanması ve ilgili hükümlerin uygulanmasının kolaylaştırılması amacıyla konuya ilişkin temel kavramların tanımları eklenmektedir.

Madde 2- Mülga Türk Ticaret Kanununda anonim şirketlerin en az beş ortakla kurulması gerekirken, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda bu hükme yer verilmemiş ve anonim şirketlerin tek bir ortakla da kurulabileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede madde ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile madde hükmünün uyumlaştırılması amacıyla ortak sayısının en az beş olmasına ilişkin ifadeler madde metninden çıkarılmaktadır.

Diğer taraftan madde ile tasarruf finansman şirketlerinin unvanlarında yer alması gereken ibare 6361 sayılı Kanunun kuruluş şartları başlıklı maddesine eklenmektedir. Şirketlerin, denetim ve gözetime elverişli, faaliyetlerini emin ve güvenilir bir şekilde icra edebilecek, sektörde güven ve istikrara zarar vermeyecek bir ortaklık yapısına, iyi yönetime, yeterli mali güce, gerekli organizasyon yapısına sahip olması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, söz konusu şirketlerin kuruluş izinlerinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla verileceği öngörülmektedir. Ayrıca, tasarruf finansman şirketinin kuruluşu için aranan şartlar, 6361 sayılı Kanununda diğer şirketler için öngörülen hükümlere göre belirlenmektedir. Bu şekilde, kuruluş aşamasında planlanan faaliyetleri gerçekleştirme ehliyetinden yoksun, sisteme zarar verebilecek, etkin denetimi engelleyecek ve iyi yönetime sahip olmayan şirketlerin sektöre girmelerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde ile ayrıca, daha önce faktoring şirketleri için getirilen asgari elli milyon Türk Lirası ödenmiş sermaye yükümlülüğünün, 6361 sayılı Kanunda düzenlenen finansal kiralama ve finansman şirketleri için de geçerli olması amacıyla değişiklik yapılmakta, ayrıca ve tasarruf finansman şirketleri için ödenmiş sermaye tutarı en az yüz milyon Türk Lirası olarak belirlenmektedir. Tasarruf finansman şirketlerinin müşterilerinden fon toplaması nedeniyle daha yüksek bir ödenmiş sermaye tutarı öngörülmekte ve böylece tasarruf finansman sistemi müşterilerinin hak ve menfaatlerinin daha etkin şekilde korunması hedeflenmektedir. Diğer taraftan, ilerleyen dönemlerde yeni kurulacak şirketler için enflasyona, ekonomik konjoktüre, sektörün gelişimine ve benzeri sebeplere bağlı olarak artması muhtemel asgari ödenmiş sermaye tutarının yeniden belirlenmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 3- Madde ile tasarruf finansman şirketlerinin 6361 sayılı Kanun kapsamındaki diğer şirketlerden ayrılan belirli yönleri olması sebebiyle, şirketlerin yapamayacağı iş ve işlemleri konu alan maddede tasarruf finansman şirketlerine bazı hususlarda istisnaların tanımlanması ve tasarruf finansman şirketlerinin finansmanını yapabileceği ürünlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tasarruf finansman şirketleri, kapalı bir mekanizma içerisinde müşterilerine finansman kullanımları amacıyla yine aynı müşterilerden fon toplama faaliyeti sürdürmektedirler. Bu bakımdan söz konusu fon toplama

işleminin faktoring, finansal kiralama ve finansman şirketleri için getirilmiş bulunan para toplama yasağı kapsamında olmadığı hüküm altına alınmaktadır. Diğer taraftan, müşterilerin tasarruf finansman şirketleri nezdindeki birikimlerinin ve finansman haklarının korunması amacıyla, bu şirketlerin ana faaliyet konuları dışındaki mal ve hizmetler ile tasarruf finansman sözleşmeleri dışında borç verememesi, başka şirketlerde ortaklık payı edinmemesi ve ayrıca konut veya taşıt alımlarını finanse etme şeklinde yurt dışı faaliyetlerde bulunamayacakları düzenlenmektedir. Fıkra kapsamında ayrıca, tasarruf finansman şirketlerinin müşterileri nezdinde banka gibi faaliyet gösterdikleri veya ülkemiz katılım bankacılığı sektörü altında yer aldıkları izlenimi oluşturmamaları amacıyla kamuoyuna yaptıkları açıklamalara yönelik tedbirlere yer verilmektedir.

Madde ile ayrıca tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketler için iştirak edinme süreci hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna usul ve esas belirleme yetkisi verilmektedir. Kanuna tabi şirketler gerek yurt içinde gerekse yurt dışında iştirak edinmelerine rağmen, Kanunda bu hususa ilişkin bir düzenleme öngörülmediğinden hangi şirketin hangi kuruluşlarda ortaklık payı olduğu hususu takip edilememektedir. Diğer taraftan, iştirak edinimlerinde şirketten nakit çıkışı olduğu için, bu hususun şirketin mali bünyesine etkisinin incelenmesi açısından, iştirak edinimlerinin bankalarda olduğu gibi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 4- 6361 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uygun olarak madde ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile madde hükmünün uyumlaştırılması amacıyla ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemlerin pay defterine kayıt yasağına ilişkin hükmün madde metnin çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 5- Tasarruf finansman şirketlerinin müşterilerden fon toplaması ve bu nedenle doğan yükümlülükleri nedeniyle, 6361 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde bahse konu şirketlerin birleşme, bölünme, devir ve iradi tasfiyesinin ayrıntılı olarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda ilgili maddenin birinci ve ikinci fıkralarında tasarruf finansman şirketlerinin bu konularda 6361 sayılı Kanuna tabi diğer şirketlerin tabi olduğu hükümlere tabi olmadığı vurgulanmakta ve maddeye eklenen üçüncü fıkrada ise tasarruf finansman şirketlerinin birleşme, bölünme, devir ve iradi tasfiyesine ilişkin ayrıntılı hükümler belirlenmektedir.

Tasarruf finansman şirketlerinin birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiyelerinin özel olarak düzenlenmesinin temel amacı, müşteri hak ve menfaatlerinin korunması ve sisteme olan güvenin sağlanmasıdır. Bu bakımdan, başka bir şirketle birleşecek, birden fazla şirkete bölünecek, başka bir şirkete devredilecek veya iradi olarak faaliyetlerine son verecek bir tasarruf finansman şirketinin müşterilerinin tüm haklarını garanti altına alması gerekmektedir. Tasarruf finansman sisteminde müşterilerin “yapılan tasarrufların geri alınması” ve “hak kazanılan finansmanın elde edilmesi” olmak üzere iki temel hakkı bulunmaktadır. Özellikle bölünme, devir veya tasfiye olacak şirketlerin müşterilere olan birikmiş tasarrufları ödeme yükümlülüğünün yanında, tasarruf dönemi sonrasındaki finansman yükümlülüğünün yerine getirilmesi de önem arz etmektedir. Bu çerçevede, maddede birleşme, devir, bölünme veya iradi tasfiye süreçlerine gidilmesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu iznine bağlanmakta ve şirketlerin mevcut yükümlülüklerini nasıl karşılayacaklarına ilişkin bir plan sunması zorunlu kılınmaktadır. Söz konusu plana uyulmaması veya birleşme, devir, bölünme veya iradi tasfiye süreci sırasında müşteri hak ve menfaatlerinin zarara uğratılacağına tespit edilmesi halinde ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna ilgili şirketin izninin iptali konusunda yetki verilmektedir. İradi tasfiyenin iptali durumunda, kendi isteğiyle tasfiyeye başlamış ancak bunu sağlıklı bir şekilde yürütememiş bir şirketin tekrar faaliyetlerine dönmesine izin verilemeyeceğinden dolayı, Kurul Kararıyla 6361 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenmesi öngörülen 50/A maddesi uyarınca tasfiyeye gidilmesi ve söz konusu kararın genel kurul kararı hükmünde olduğu hüküm altına alınmaktadır.

Madde 6- Madde ile 6361 sayılı Kanununun 15 inci maddesinde yer alan “şirketlerin faaliyetleri ve özkaynakları arasında” ibaresi çıkarılarak, şirketlerin finansal sağlamlığını korumak amacıyla, özkaynaklarla ilişkilendirilenler dışında da sınırlamalar ve standart oranlar belirlenebilmesine imkân sağlanmaktadır. Zira şirketlerin mali yapısını koruyacak tedbirlerin yalnızca özkaynaklara göre belirlenmesi, özellikle tasarruf finansman şirketlerinin yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için önemli bir unsur olan likiditeye ilişkin alınabilecek risk yönetim tedbirlerini kısıtlamaktadır.

Madde ile ayrıca şirketlerin aktif kalitesinin ve gelir-gider dengesinin dolayısıyla özkaynaklarının faaliyetlerin emin bir şekilde yürütülmesine engel olacak şekilde bozulması ya da şirket yönetimlerinin basiretsizliği nedeniyle maruz kalınan risklerin önemli ölçüde artması veya malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde yoğunlaşması hallerinden birinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca tespit edilmesi halinde, şirketten istenecek tedbirlere açıklık getirilmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen beşinci fıkraya ile tasarruf finansman şirketlerinin tasfiyeleri halinde o tarihe kadar topladıkları tasarrufların iade edilebilmesini güvence altına almak amacıyla, faaliyetleri karşılığında elde ettikleri gelirin belli bir kısmı üzerinden düzenli olarak ayrı bir hesapta zorunlu birikim yapmaları düzenlenmektedir.

Madde 7- 6361 sayılı Kanuna eklenen 39/A maddesi ile tasarruf finansman sözleşmesinin çerçevesi ortaya konulmaktadır. Tasarruf finansman sözleşmesinin esası, belirli bir birikim süreci sonunda belirli bir konuda finansman elde etmeye hak kazanılmasına dayanmaktadır. Bu bakımdan, sözleşme birbiriyle bütünleşik bir “tasarruf ve bir “finansman” taahhüdünü içermektedir. Sözleşme, müşterinin taahhüt ettiği tasarruf tutarını sözleşme yaptığı şirket nezdinde biriktirmesi ve sözleşmede yer alan süre, yasal sınırlamalar ve ödeme gücünün devam etmesine ilişkin koşulların sağlanması şartıyla müşteriye belirli bir konu ve tutarda finansman elde etme hakkı vermektedir. Dünyadaki benzer uygulamalarda da olduğu gibi, sözleşmedeki finansman müşteriye bir seçenek olarak sunulmakta ve istenilirse müşteri tarafından kullanılmayabilmektedir. Bu yalnızca müşteri tarafından kullanılan tek taraflı bir hak olup, müşteri isterse sözleşmede öngörülen tahsisat zamanında finansman kullanabilmekte, eğer şartları uygun görmezse bu hakkı kullanmayı daha ileriki bir zamana öteleyebilmekte veya hiç finansman kullanmadan da sözleşmeyi sona erdirebilmektedir. Söz konusu hakkın tanınması, sözleşmedeki finansman kullanma imkânının müşteriye uygun olmayan zaman veya koşullarda bir yükümlülüğe dönüşmemesi bakımından önem taşımaktadır.

Dünyada örneği çok görülmemekle birlikte ülkemizde yaygın şekilde uygulanan tasarruf ve finansman için grup oluşturulması uygulaması sözleşmenin yukarıda açıklanan genel çerçevesini değiştirmemektedir. Zira grup uygulaması, tarafların birbirine finansman sağlamasından ziyade, belirli bir gruptaki müşterilerin tahsisat zamanlarının belirlenmesi için kullanılmaktadır. Fiiliyatta, farklı gruplardan birbirine kaynak aktarımının sürekli olarak gerçekleştiği bilinmekte olup, finansal açıdan bu uygulama olmadan faaliyetin sürdürülebilmesi mümkün değildir. Grup halinde tasarruf ve finansman uygulamasında en önemli husus, çekiliş veya benzer yöntemlerle tespit edilen sıra uyarınca farklı zamanlarda tahsisat elde eden müşterilerin hak ve menfaat bakımından birbirleriyle eşit olması, özellikle tahsisat ödemelerini geç alan müşterilerin mali açıdan kayba uğramamasının sağlanmasıdır.

Sözleşme ile şirkete müşteriden organizasyon ücreti alma hakkı verilmekte, buna mukabil, müşterinin tasarruflarını yönetme, bunları geri ödeme ve sözleşme hükümleri çerçevesinde müşteriye finansman kullandırma yükümlülüğü getirilmektedir.

Organizasyon ücreti, tasarruf finansman şirketlerinin müşterilere sundukları hizmetler karşılığında aldıkları bedeldir. Şirketler müşterilerine temel olarak iki hizmet sunmaktadırlar. Bunlardan birincisi tasarruf finansman sistemine katılmak isteyen kişileri bulmak, bir araya getirmek, tasarruf ve finansman dönemlerini düzenlemek ve sözleşme imzalamak şeklindeki organizasyon faaliyetidir. Diğer hizmet ise şirket nezdinde biriken tasarrufların yönetimidir.

Dünyadaki ve ülkemizdeki diğer sözleşmeli tasarruf ürünleri gibi tasarruf finansman sözleşmesinde de erken ayrılma durumunda müşteri açısından belirli oranda mali kayıp olması söz konusudur. Ancak söz konusu kaybın adil ve makul düzeyde olması gerekmektedir. Bu kapsamda madde kapsamında şirketlerin sözleşme yapma şekilleri ve müşterilerin sözleşmeden vazgeçme hakları düzenlenmektedir. Buna göre tasarruf finansman faaliyetinde müşterilerin iki tür vazgeçme hakkı bulunmaktadır. Birincisi sözleşme imzalanmasını takip eden on dört gün içerisinde kullanılabilen ve müşterinin organizasyon ücreti de dâhil olmak üzere, ödediği her türlü tutarı cayma kararının ilgili şirkete bildiriminden itibaren en geç on dört gün içerisinde geri alabildiği cayma hakkıdır. Diğer vazgeçme hakkı ise, ilk on beş günlük süreden sonra başlayıp finansman sağlanana kadar devam eden sözleşmede fesih hakkıdır. Sözleşmede fesih halinde şirket müşteriye organizasyon ücretini geri ödememe hakkına sahiptir fakat müşterinin tüm birikimlerini yani tasarruflarını ve bunların birikmiş nemalarını Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenecek süre içerisinde ödemek zorundadır. Diğer taraftan, finansman sağlandıktan sonra müşterinin sözleşmeyi fesih hakkı bulunmamakta, sözleşmeyi sona erdirmek isteyen bir müşterinin kendisine sağlanan finansmandan kaynaklanan toplam borç bakiyesini geri ödemesi gerekmektedir.

39/A maddesinin son fıkrasında sözleşmede yer alması gereken asgari unsurlar tek tek sayılmakta ve müşterilerin korunmasına yönelik sözleşmeye aykırı davranan tasarruf finansman şirketleri hakkında idari yaptırım uygulanması amacıyla yasal yükümlülükleri belirlenmektedir. Fıkra kapsamında ayrıca sözleşme kapsamında müşterinin bilgilendirilmesine ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından çıkartılacak alt düzenlemeyle ortaya konulacağı ifade edilmektedir.

Madde 8- 6361 sayılı Kanuna eklenen 39/B maddesi ile hem tasarruf finansman faaliyetinin işleyişi hem de müşteri hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin genel çerçeve ortaya konulmaktadır. Şirketler, müşterileri veya müşteri gruplarının her biri için ayrı bir plan hazırlayarak tasarruf finansman faaliyetinin işleyişini ve likiditesini yönetmek zorundadır. Bunun yanında, müşteri birikimlerinden oluşan fon havuzlarının, şirketlerin kendi operasyonel faaliyetlerinden ayrılması ve söz konusu tasarrufların özel olarak korunması zorunluluğu madde kapsamında hüküm altına alınmaktadır. Bu şekilde, müşterilerin hak ve menfaatlerinin etkin bir şekilde korunması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemiz uygulamasında söz konusu sistemin yalnızca faizsiz finans ilke ve esaslarına uygun şekilde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda hem tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamındaki işlemler hem de tasarruf finansman şirketlerinin diğer faaliyetleri faizsiz ilke ve esaslara uygun şekilde gerçekleştirilmek zorundadır. Ayrıca, şirket nezdinde birikim yapan müşterilerin tasarruflarından oluşan fonların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenecek faizsiz yatırım araçlarında değerlendirilmesi de zorunlu tutulmaktadır.

Madde 9- Madde ile 6361 sayılı Kanuna tabi olan şirketlerin kendi aralarındaki müşterek ihtiyaçlarının karşılanmasını, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesinin sağlanmasını, meslek mensuplarının birbirleriyle ve müşterilerle olan ilişkilerinde dürüstlüğün ve güvenin hâkim kılınmasını, meslekî disiplin ile ahlakın korunmasını teminen oluşturulan Birliğe, varlık yönetim

şirketleri ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun gözetim ve denetimine tabi kuruluşlardan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca uygun görülenlerin de üye olmaları amaçlanmakta ve Birliğin ismi “Finansal Kurumlar Birliği” olarak değiştirilmektedir.

Madde 10- Madde ile tasarruf finansman sözleşmesi ve tasarruf finansman faaliyetine ilişkin hükümlere aykırılık durumunda ilgililere verilecek idari para cezasının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile tasarruf finansman şirketlerinin, izinsiz faaliyette bulunan kişiler hakkında belirlenen adli ceza hükümleri kapsamına eklenmesi amaçlanmaktadır. Madde ile ayrıca, izinsiz faaliyetin internet aracılığıyla işlenmesi halinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilmesi ve izinsiz tasarruf finansman faaliyetinde bulunan şirketler hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından tasfiye kararı verilebilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 12- Madde ile tasarruf finansman müşterilerinin sözleşmede fesih ve sözleşmeden cayma haklarını kullanmaları durumunda birikimlerinin iade edilmesini engelleyen kişilere yönelik adli ceza hükümlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 13- Madde ile zimmet suçu işleyen tasarruf finansman şirketi yönetici ve mensuplarına yönelik adli ceza hükümlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 14- 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin faaliyet izinlerinin iptalini düzenleyen 50 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına “tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” ibaresi eklenerek, faaliyet izinleri ve tasfiyeleri özel hükümlerle düzenlenmesi öngörülen tasarruf finansman şirketlerinin sayılan fıkralar kapsamı dışında kalması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, 50 inci maddede, 6361 sayılı Kanun kapsamında yer alan, tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin faaliyet izin iptal nedenleri sayılmış, ancak mali bünyenin bozulması gibi temel bir faaliyet izni iptal gerekçesine yer verilmemiştir. Kanun hükümlerinin uygulanmasında sorun yaşanmasına neden olan bahse konu eksikliğin giderilmesini teminen, madde ile tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketler tarafından Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca istenen mali bünyeye ilişkin önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların Kurumca verilen uygun süre içinde giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağının Kurumca belirlenmesi halinde, ilgili şirketin faaliyet izninin iptal edileceğinin hüküm altına alınması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Madde ile diğer şirketlerden farklı olarak tasarruf finansman şirketlerine münhasır bir tasfiye sürecinin işletilebilmesi amacıyla 6361 sayılı Kanuna ilave bir madde eklenmektedir. Zira tasarruf finansman şirketleri bireylerden topladıkları tasarruflara dayalı olarak faaliyet gösteren finansal kuruluşlardır. Bu özellik, söz konusu kuruluşların mali yapılarının çok yakından izlenmesini ve müşterilerin hak ve menfaatlerine zarar getirecek eylemlerin önlenmesini zorunlu kılmaktadır. Şirketlerin likiditelerini yönetememesi, varlık yükümlülük dengelerinin bozulması veya risk yönetim sistemlerini etkin bir şekilde kuramamaları tasarruf finansman sisteminin istikrarlı bir şekilde sürdürülmesine engel olabilecektir. Bu çerçevede madde ile 6361 sayılı Kanuna eklenen 50/A maddesi kapsamında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu denetimleri sonucunda bir şirketin önemli finansal riskler taşıdığı veya faaliyetlerini güvenle sürdüremeyeceği veya 6361 sayılı Kanuna, ilgili düzenleme veya kararlara aykırı hareket ettiğinin tespit edilmesi halinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna gerekli tedbirleri alma yetkisi verilmektedir. Kurula, alınacak tedbirlere uyulmaması veya uyulsa bile tedbirlerin istenilen faydayı sağlayamayacağının tespiti halinde ilgili şirketin faaliyet iznini iptal etme ve tasfiyeye tabi tutma yetkisi de tanınmaktadır.

Bu şekilde tasfiyesine karar verilen şirketlerin ise, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından bildirilecek ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından atanacak üyelerden oluşan bir komisyon vasıtasıyla tasfiye olması düzenlenmektedir. Tasfiye komisyonu üyeleri ile komisyon adına çalışanlara bu görevleriyle kısıtlı olmak kaydıyla hukuki koruma sağlanmaktadır.

Tasarruf finansman şirketlerinin topladıkları fonlar, mevduat sigortası kapsamına girmemekte, şirketler de söz konusu tutarlar için prim ödememektedir. Bu nedenle şirketler nezdinde biriken tasarruflara ilişkin herhangi bir devlet garantisi öngörülmemektedir. Diğer taraftan, çoğunlukla dar ve orta gelirli hane halklarının tasarruflarının bulunduğu söz konusu şirketlerdeki birikimlerinin güvence altına alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bakımdan, faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde sürdüremeyeceği belirlenen şirketlerin tasfiyesinin yetkili bir komisyon tarafından gerçekleştirilmesi müşterilerin tasarrufların korunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Madde kapsamında öngörülen tasfiye sürecinin tasfiye komisyonunun gözetiminde etkin şekilde gerçekleştirilebilmesi ve bu sayede tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin mümkün olan en üst seviyede korunabilmesi amacıyla ayrıca, 5411 sayılı Kanunda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tasfiyeye tabi tutulan bankalar hakkında uygulanan belirli hükümlerin, tasarruf finansman şirketleri hakkında da uygulanması öngörülmektedir.

Madde 16- Madde ile, bu Kanunla adı değiştirilmiş olan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğine mevzuatta yapılmış olan atıfların Finansal Kurumlar Birliğine yapılmış sayılması amaçlanmaktadır. Madde ile ayrıca, 6361 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişiklik uyarınca, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5411 sayılı Kanuna göre faaliyet izni almış olan varlık yönetim şirketlerinin Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde Birliğe üye olma zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 17- Madde ile, hâlihazırda bir lisansa tabi olmadan tasarruf finansman faaliyeti sürdüren şirketler için intibak süreci düzenlenmektedir. Bu kapsamda, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte herhangi bir lisansa tabi olmaksızın tasarruf finansman faaliyeti yürüten şirketlerin bir ay içinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna, tasarruf finansman faaliyetinde bulduklarını beyan eden ve intibak etmek istediklerini belirten bir dilekçeyle başvuruda bulunmaları, başvuru sırasında da ödenmiş sermayeleri, finansal durumları ve kurumsal yapıları başta olmak üzere, durumlarını mevzuat hükümlerine nasıl uyumlu hale getireceklerini makul ve uygulanabilir bir plan dâhilinde açıklamaları gerekmektedir. Sunulan planın Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yeterli bulunması halinde ise planda sunulan süreler içerisinde gereken adımların atılması gerekmektedir. Burada tasarruf finansman sisteminin güvenliği ve müşterilerin hak ve menfaatleri için önem arz eden ödenmiş sermayenin getirilmesi veya hesapların ayrılması gibi eylemlerin altı aylık süre beklenmeden en kısa zamanda gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bilgi sistemi tesisi veya iç sistemlerin kurulması gibi işlemlerin tamamlanması için daha uzun süreler öngörülebilecektir. Bu çerçevede, Kanun hükümlerine intibak için ilave süre gerekmesi halinde, ilave bir plan sunulması ve söz konusu planın Kurum tarafından makul ve uygulanabilir görülmesi halinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararıyla şirket bazında ilave bir altı aylık süre belirlenebilmesi ve ayrıca, asgari ödenmiş sermaye tutarı dışındaki mevzuat hükümlerine uyum için intibak süresini altışar ayı geçmemek üzere iki defa daha uzatabilmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, tasarruf finansman faaliyeti yürüten şirketlerden bir aylık süre içerisinde Kuruma başvuruda bulunmayanlar hakkında 6361 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi uyarınca izinsiz faaliyette bulunma hükümleri uygulanacağı düzenlenmektedir. Ayrıca, plan sunup sunmadıklarına bakılmaksızın varlıkları yükümlülüklerini karşılayamayacağı tespit edilenler ile durumlarını öngörülen süre

içerisinde Kanun hükümlerine uygun hale getirmeyenler veya sunduğu plan Kurul tarafından yeterli görülmeyenler hakkında 50/A maddesi uyarınca tasfiye kararı alınacağı hüküm altına alınmaktadır. Bu şekilde müşterilerin hak ve menfaatleri zarar görmeden mevcut şirketlerin Kanuna ve ilgili mevzuata uyum sağlaması, uyum sağlayamayacak olanların ise sistemin istikrarına zarar vermeden tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 18- 2644 sayılı Kanununun 26 ncı maddesine eklenen fıkra ile 6361 sayılı Kanun kapsamındaki tasarruf finansman şirketlerinin müşterilerine sağladıkları finansmanlar karşılığında teminat olarak gösterilecek ipotek işlemlerinin tapuya tescil edilebilmesine imkân sağlanması öngörülmektedir.

Madde 19- Mülga Türk Ticaret Kanununda anonim şirketlerin en az 5 ortakla kurulabileceği düzenlenmişken 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda anonim şirketlerin tek bir ortakla da kurulabileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede madde ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile madde hükmünün uyumlaştırılması amacıyla ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemlerin pay defterine kaydı yasağına ilişkin hükmün madde metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile izinsiz bankacılık faaliyetinin internet aracılığıyla işlenmesi halinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilmesi öngörülmektedir.

Madde 21- Madde ile, yeni bir finansal kuruluş türü olarak Tasarruf Finansman Şirketlerinin 6361 sayılı Kanun kapsamında düzenlenmesi doğrultusunda mevzuatta buna ilişkin uyum düzenlemeleri yapılmaktadır.

Madde 22- Yürürlük maddesidir.

Madde 23- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No: 2/3383
Karar No: 11

22/02/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Malatya Milletvekili Bülent TÜFENKÇİ ve 75 Milletvekili tarafından 11/02/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/3383 esas numaralı "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 17/02/2021 tarihinde yaptığı 11'inci Birleşiminde Malatya Milletvekili Bülent TÜFENKÇİ ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Gelir İdaresi Başkanlığı, Finansal Kurumlar Birliği, Eminevim, Fuzulev, Çözüm Tasarruf, İMECE, Hedefevim, Birevim, Finansevim, Katılımevim temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, ülkemizde istikrarlı ve uzun dönemli bir büyüme bakımından yurt içi tasarruflar kritik öneme haizdir. Genel olarak ülkemiz toplam tasarruf düzeyi (kamu ve özel), gelişmekte ve hatta gelişmiş birçok ülkenin üzerinde olsa da hane halkı tasarruf oranlarımız görece düşük seviyede seyretmeye devam etmektedir. Bu sebeple özellikle bireysel tasarrufları arttırıcı tedbir ve uygulamalar daha da önemli hale gelmiş olup hane halkı tasarruflarının arttırılması için kişilerin kendilerini finansal açıdan güvence altında hissedecekleri uygun tasarruf ürünlerinin bulunması gerekmektedir.

Uluslararası uygulamalar incelendiğinde sözleşmeye dayalı tasarruf (contractual saving) olarak adlandırılan ve tasarruf sahibinin belirli bir dönem birikiminden sonra önceden belirlenen bir menfaate ulaştığı yatırım araçlarının tasarrufları arttırmak için yaygın şekilde uygulandığı görülmektedir. Ulusal finansman fonları, hayat sigortaları, kamu destekli sosyal emeklilik sigorta sistemleri ve özel emeklilik fonları, sözleşmeye dayalı tasarruf sistemleri arasında en yaygın olarak kullanılan modellerdir. Bahse konu sistemler, bireysel birikimlerle oluşan tasarruf havuzları ile uzun vadeli yükümlülük edinirken, yatırım amaçlı kullanılacak istikrarlı nakit akışları elde etmekte ve sahip oldukları fon fazlasıyla gerek kamu sektörüne gerekse özel sektöre uygun finansman kaynağı sağlayabilmektedir. Bunun yanı sıra, mezkûr tasarruf sistemleri ulusal tasarrufların arttırılması, büyümenin desteklenmesi, uzun dönemde faiz oranlarının ve genel fiyat düzeyinin dengelenmesi suretiyle finansal istikrara da önemli katkı sağlamaktadır.

Dünyada yaygın olarak kullanılan diğer bir sözleşmeye dayalı tasarruf sistemi, birikim dönemi sonrası katılımcıların belirli konularda finansman hakkı elde ettiği modeldir. Bu tür sistemlere örnek olarak dönüşümlü kredi tasarruf birlikleri, konut tasarruf planları veya yapı tasarrufu birlikleri gösterilebilir. Dünyanın birçok ülkesinde uygulanan yapı tasarrufu sistemi; genç hane halklarının daha fazla tasarruf etmesini özendirme, dar gelirli kesimlerin konut finansmanına erişimine yardımcı olma ve yüksek ve istikrarlı tasarruf oranlarına ulaşılmasına katkı sağlama bakımından yakalamış olduğu başarı ile öne çıkmaktadır.

Vatandaşlarımızın konut ve taşıt başta olmak üzere çeşitli varlıkları edinmeleri için finansman hizmeti sunan ve önemli miktarda müşteri kitlesine sahip birçok özel firma belli bir süredir faaliyet göstermektedir. Söz konusu firmaların ilan ve reklamlarında, uyguladıkları çeşitli mekanizmalarla

bireyleri faizsiz şekilde konut ve taşıt sahibi yaptıkları duyurulmaktadır. Bu firmaların faaliyetlerine bakıldığında, dönüşümlü kredi tasarruf birliklerine veya kurumsal olmayan yapı tasarrufu kuruluşlarına çok benzer şekilde faaliyet yürüttükleri görülmektedir. Bahse konu firmalar, esas itibarıyla, bireylerin kişisel olarak veya grup halinde tasarruf edecekleri ve sonunda bir finansman elde edecekleri organizasyon yapıları tesis etmektedirler. Finansal aracılık faaliyeti yürüten bu firmaların uygun şekilde denetim ve gözetime tabi tutulmasıyla bu alanın güvenli ve sürdürülebilirliğinin sağlanarak finansal sektörümüzün büyümesine ve piyasalarımızın derinleşmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Teklif ile "Tasarruf Finansman" olarak adlandırılan yöntemin düzenlenmesi ve denetim altına alınması amaçlanmaktadır. Tasarruf Finansman Sistemi, firma ve müşteri arasında önceden kararlaştırılmış olan ya da müşteri grupları içinde çekiliş yapma gibi yöntemlerle belirlenen vadeye kadar müşterinin birikim yapması karşılığında müşterilere konut veya taşıt edinebilmeleri amacıyla finansman kullanılması faaliyeti şeklinde tanımlanabilir. Sistemi finans sektöründeki diğer uygulamalardan farklı kılan temel unsur, finansman kullanımının tasarruf etme şartına bağlı olmasıdır. Bu sistemin diğer temel unsurları, firmanın belirli bir varlığı satmasından ziyade varlığın satın alınması amacıyla müşteriye finansman kullanılması, bireysel veya grup halinde tasarruf imkânı sunması, sözleşmenin her bir müşteri bazında tasarruf etme ve finansman sağlama olmak üzere iki ayrı dönemi kapsamaması, bireysel tasarrufta kişilerin firmaya önceden kararlaştırılmış belirli bir vadeye kadar para yatırması, grup halinde tasarrufta ise çekiliş sonuçlarına bağlı olarak bireylerin tasarruf edecekleri dönemin değişiklik göstermesi, grup üyelerinin birbirini finanse etmeleri için gereken süre tamamlanana kadar çekilişte henüz çıkmayan müşterilere diğer gruplardan sağlanan kaynaklarla finansman ödemesi yapılması, firmanın sunduğu finansal hizmet karşılığında müşterilerden finansman büyüklüğüne göre değişen oransal bir ücret tahsil edilmesi, finanse edilen varlıkların, karşılığında rehin veya ipotek teminatı alınabilen taşıt ve konut olmasıdır.

2. Teklifin İçeriği

2/3383 esas numaralı Kanun Teklifiyle,

➤ Tasarruf finansman sistemini icra eden firmaların finansal aracılık faaliyetinde buldukları değerlendirildiğinden, sisteme kaynak aktaran müşterilerin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun denetimi ve gözetimi altına alınmaları ve bu çerçevede ayrı bir lisans türünün ihdas edilmesi,

➤ Lisans sahibi kişi veya kurumlar dışında faaliyette bulunan kişi veya kurumların sistemi izinsiz ve lisanssız şekilde icra etmelerinin yasaklanması ve yaptırıma bağlanması,

➤ Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce sistemde faaliyet gösteren firmalara, mevzuata intibak sağlamaları amacıyla süre verilmesi,

➤ Lisans şartları, izin verilen faaliyetler, şirketlerin organizasyon yapıları, öz kaynak ve likiditelere ilişkin kısıtlamalar, müşterilerin ve toplanan fonların korunması, karşılık ve ihtiyat fonu ayırma, muhasebe ve raporlama ile denetim otoritesinin yetkilerine ilişkin düzenlemeler yapılması,

➤ Müşterilerden toplanan kaynakların firmanın dahil olduğu grup içindeki diğer faaliyetlerde kullanılmasını önlemek amacıyla münhasıran belirli likit finansal varlıklara yatırılması zorunluluğunun getirilmesi,

➤ Mevcut firmaların iç sistemleri başta olmak üzere uygun organizasyon ve yönetsel yapılarının tesis edilmesi,

➤ Tasarruf finansman şirketlerinin faizsiz esaslara göre çalışması ve buna ilişkin kurumsal uygulamaların tesis edilmesi,

➤ Tasarruf finansman müşterilerinin sözleşme fesih ve sözleşmeden cayma haklarını kullanmaları durumunda birikimlerinin iade edilmesini engelleyen kişilere ve zimmet suçu işleyen tasarruf finansman şirketi yönetici ve mensuplarına yönelik adli ceza hükümlerinin düzenlenmesi,

➤ Tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla sistem kapsamında faaliyette bulunan firmaların iradi tasfiye haricinde BDDK tarafından yapılan denetimler sonucunda yükümlülüklerini sürdüremeyecek şekilde mali durumlarının bozulduğunun tespiti ile düzeltici, iyileştirici veya kısıtlayıcı önlemlerden sonuç alınmaması halinde en az üç üyeden oluşan ve BDDK ile TMSF tarafından bildirilecek üyelerden oluşan bir tasfiye kurulu tarafından tasfiyelerinin yapılması,

➤ Mali durumlarının bozulması nedeniyle BDDK kararıyla tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında tasfiye sürecinin tasfiye komisyonunun gözetiminde etkin şekilde gerçekleştirilebilmesi ve bu sayede tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin mümkün olan en üst seviyede korunabilmesi amacıyla şirket yöneticilerinin sorumluluğunu da içerecek şekilde 5411 sayılı Bankacılık Kanununda TMSF tarafından tasfiyeye tabi tutulan bankalar hakkında getirilen belirli hükümlerin, tasarruf finansman şirketleri hakkında da uygulanması,

öngörülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi Malatya Milletvekili Sayın Bülent TÜFENKÇİ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Ülkemizin istikrarlı ve uzun vadede bir büyüme performansı yakalayabilmesi için gerek yurt içi gerekse yurt dışı tasarrufların kilit rol oynadığı, ancak ülkemizde hane halkı tasarruf oranlarının diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasen az olduğu,

➤ Hane halkı tasarruflarının artırılması için öncelikle kişilerin kendilerini finansal açıdan güvende hissedebilecekleri uygun tasarruf ürünlerinin bulabilmesinin bir gereklilik olduğu ve yapılan düzenlemeyle ülkemizde otuz yılı aşkın süredir başarıyla uygulanan sistemdeki bir takım boşlukların ve eksikliklerin giderilmesinin amaçlandığı,

➤ Son dönemde sektörde faaliyet gösteren tasarruf finansman şirket sayısında kayda değer bir artış görüldüğü, şu ana kadar çok büyük mağduriyet yaşanmadığı ancak müstakbelde yaşanması olası mağduriyetlerin engellenmesi amacıyla tasarruf finansman şirketlerinin 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu kapsamına dâhil edildiği,

➤ Tasarruf finansman şirketlerinin asgari sermaye tutarının 100 milyon TL'ye çıkarılması ve BDDK'ya bu alana ilişkin olarak belli standartlar belirleme ve sınırlamalar getirme yetkisinin verildiği,

➤ Tasarruf finansman şirketlerinin yalnızca konut veya taşıt ediminden doğan borçları finanse edebileceği, tasarruf finansman sözleşmeleri dışında finansman sağlayamayacağı ve yalnızca yurt içinde tescil edilmiş konut veya taşıt alımına yönelik finansmanda bulunabileceği,

➤ Tasarruf finansman şirketlerinin devir, bölünme ve iradi tasfiyeleri BDDK'nın denetiminde olacağı, bahse konu şirketlerin tasfiye sürecinde yeni müşteri edinemeyeceği, sunulan plana uyulmaması veya müşteri hak ve menfaatlerinin zarara uğratılacağına tespit edilmesi hâlinde Kurul kararıyla iradi tasfiye izninin iptal edileceği,

➤ Şirketlerin aktif kalitesinin ve gelir gider dengesizliği nedeniyle öz kaynaklarının, faaliyetlerini yürütülmesine engel olacak şekilde bozulması ya da şirket yönetimlerinin basiretsizliği nedeniyle maruz kalınan risklerin önemli ölçüde artması ve mali bünyeyi zayıflatacak şekilde yoğunlaşması hâllerinden birinin BDDK tarafından tespit edilmesi hâlinde şirketten ilave tedbirler alınmasının istenebileceği,

➤ Tasarruf finansman sözleşmesinin kapsamının belirlenmesi, müşterinin sözleşme imzalanmasını takip eden on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeden cayma hakkını kullanması durumunda, ödenen organizasyon bedeli dahil yapılan tüm ödemelerin herhangi bir kesinti yapılmaksızın müşteriye geri ödenmesi ile kampanya süresince de müşterinin cayma hakkının tanındığı ve bu durumda müşterinin cayma hakkını kullanması durumunda organizasyon bedeli dışında firmaya yapılan diğer tüm ödemelerin hiçbir kesintiye maruz kalmadan geri alınmasına ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Şirket fon havuzunun, şirket operasyonel hesaplarından ayrı tutulması zorunluluğu getirilmekte olup fon havuzunda toplanan paraların amacı dışında kullanılamayacağına ve haczedilemeyeceğine ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Tasarruf finansman müşterilerinin sözleşme feshi ve sözleşmeden cayma haklarını kullanmaları durumunda birikimlerinin iade edilmesini engelleyen kişilere altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş yüz güne kadar adli para cezası verileceği, zimmet suçu işleyen tasarruf finansman şirketi yöneticisi ve mensuplarına altı yıldan on iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacaklarına ilişkin hüküm konulduğu,

➤ Tasfiyenin BDDK'nın belirlediği ve TMSF'nin de içinde yer aldığı 3 kişilik bir Kurul tarafından yapılacağı ve mevcut şirketlere intibak için belirli süreler verildiği, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içinde mevcut şirketlerin müracaatta bulunmaları ve altı ay içinde yeni düzenlemelere uygun hâle gelmeleri ve intibakları yapamayan şirketlerin verilen ek sürelerde de yerine getirememesi durumunda tasfiye edileceği ve sektörde lisanssız işletmelerin faaliyette bulunmasına izin verilmeyeceği,

➤ Sermayenin ötekileştirilmesi veya yakınlaştırılması ve sermaye üzerinden siyaset yapılmasının doğru olmadığı,

➤ Düzenleme ile bir yatırım bankası veya bir katılım bankası oluşturmak istenmediği, işleyen bir sistemin disipline edilmek istendiği ve mevcut sistemin bir alternatif finansman ve tasarruf sistemi olarak büyümesinin amaçlandığı,

➤ Bankalara erişim sağlayamayan alt gelir grupları veya faiz düşüncesiyle banka kanalı kullanmak istemeyen veya teminat ve kefil gerektirmemesi gibi gerekçelerden dolayı alternatif bir sistemin amaçlandığı ve bu tasarruf ve finansman modelinin ülkemizde büyümesinin amaçlandığı, ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde tasarruf şirketleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Mevcut durumda taşıt ve konut sahibi olmak isteyen küçük tasarruf sahibi insanların bir araya gelmesi ve birikimlerini birleştirerek birbirlerini mali yönden finanse ettikleri bir sisteme dayandığı ve sırası gelen her müşteriye konut ve/veya taşıt teslimatının her ay sürekli olarak yapıldığı,

➤ Ülkemizdeki uygulanan sistemin otuz yıllık bir geçmişe sahip olduğu, herhangi bir devlet güvencesi olmaksızın bugüne kadar kendini idame ettiren güçlü ve tamamlayıcı bir finansman modeli olduğu ve paranın zaman değeri açısından önemli maliyet avantajı sunduğu,

➤ Müşteriler tarafından her ay taksitlerin düzenli bir şekilde ödendiği ve her ay düzenli olarak teslimatların yapıldığı, toplanan paranın büyük bir kısmının teslimatlarda kullanıldığı, firmaların hemen hemen tüm bankalarda hesaplarının bulunduğu, müşterilere yapılan ödemeler dışında kalan tutarın bankalarda tutulduğu ve bu tutarlar için bankalardan faiz alınmadığı,

➤ Müşterilerle yapılan sözleşmelerdeki gecikme zammına ilişkin hükümlerin caydırıcı bir unsur olarak konulduğu ve müşterilerden yapılan gecikmeli ödemelere bu hükmün uygulanmadığı,

➤ Müşterilere konut bedelinin peşin ödendiği ve müşterinin konutu alması sonrasında konut üzerinde tapuda ipotek konulmak suretiyle teminat alındığı,

➤ Bankalardan ve katılım bankalarındaki mevduat hesaplarından farklı olarak tasarruf fonu oluşturulduğu ve bu tasarruf fonlarında, paranın pazarlamasının söz konusu olmadığı, “sıra tespitli” ve “serbest planlı” olarak adlandırılan iki farklı yöntemin bulunduğu ve benzer taleplere ve benzer ödeme biçimlerine sahip kişilerin belirli gruplarda bir araya getirildiği,

➤ Sektörde faaliyette bulunan şirketlerin Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu ve Anayasa'nın 48'inci maddesi gereğince sözleşme serbestisine uygun şekilde çalıştığı, toplanan paraların nemalandırılmasının önünde teknik olarak bir yasaklama bulunmadığı ancak müşteri kitlesinin faize karşı hassasiyeti olan kimselerden oluştuğu ve uygulanan yöntemlere ilişkin fihki açıdan uygunluk alındığı, müşterilerce ödenen paraların bankalarda tutulması nedeniyle kayıt dışılığın mümkün olmadığı, müşterilerle yapılan sözleşmelere göre bir tasarruf fonu oluşturulduğu ve bu fona göre müşterilerin ödeme yaptığı,

➤ Yapılan aracılık hizmetleri karşılığında müşterilerden bir kereye mahsus olmak üzere sadece organizasyon ücreti alındığı, müşterilerin çekilişe girdikleri andan itibaren katılım payının geri iade edilmediği, önceden müşterinin ayrılmak istemesi durumunda katılım paylarının ödendiği,

➤ Mevcut sistemde kira yardımının da bulunduğu ancak müşteriler tarafından bu uygulamaya fazla rağbet gösterilmediği, enflasyondan kaynaklı artışlar nedeniyle yaşanacak olası haksızlıkların önlenmesi amacıyla taksit ödemelerinde belirli oranda artışlar yapılabildiği,

➤ Belirli bir tarihten sonra organizasyon ücretinin iade edilmemesinin suiistimali önleme işlevi gördüğü ve şirketlerin tek gelirinin bu olduğu, çekiliş çıkmayınca müşterilerin sistemden ayrılmasını önlemeye yönelik bir yaptırım olması gerektiği,

➤ Organizasyon firmalarının, havuzda biriken paradan hizmet bedeli dışında bir gelirlerinin olmadığı,

➤ Teslimat esnasında müşterilerin evlerine, araçlarına ekspertiz yapıldığı durumlarda tasarruf şirketleri tarafından bir bedel ödendiği ve bu bedel karşılığında da bir fatura kesildiği, organizasyon ücreti haricinde müşteri adına yapılan masrafların bir faturasının da olabildiği ve dolayısıyla öngörülemeyen gelirin bu kısımdan oluştuğu,

➤ Zimmet suçunun factoring, leasing ve diğer finans kuruluşlarında düzenlenmediği, bankacılıkta düzenlenmesinin sebebinin, bankacıya tevzi edilen paranın bir nevi kamusal mal statüsünde olduğu ve zimmet suçunun sadece memur tarafından işlenebileceği ve özgü bir suç olduğu,

➤ Anayasa tarafından tanımlanmış bir sözleşme serbestisinin var olduğu, sözleşmelerin Kanun yapmak suretiyle geriye yürütülmesinin hukuk tekniği açısından da sıkıntılar doğuracağı, belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teklifin mevcut işleyişi düzenleme ve denetlemeye ilişkin yaklaşımının tüm kesimlerce olumlu karşılandığı,

➤ Gereğince Türkiye'nin toplam tasarruflarıyla ilgili bir değerlendirme yapılarak toplam tasarruflarımızın gelişmekte olan ülkelerin hatta gelişmiş birçok ülkenin üzerinde olduğunun vurgulandığı, ancak rakamlar incelendiğinde tasarruf düzeyinin ülkemizde eksik olması nedeniyle devletin ilgili kurumlarınca üst politika belgelerinde toplam tasarrufların artırılması için nelerin yapılması gerektiği konusunda hedefler konulduğu,

➤ Geçmişte batan bankaların bu ülkeye büyük zararlar verdiği, yapılan düzenleme ile bankalara alternatif ekonomi kurumlarının yaratılmadığı, mevcut sistemde vatandaşlarımızın daha erken ev ve taşıt alması gibi bir yardımlaşma işleyişinin bulunduğu,

➤ Sisteme yeni girişler olmadığı takdirde sistemin tıkanabileceği, bu sektörü yasal çerçeve içerisine almanın ve denetim altında tutmanın doğru bir adım olduğu, ancak mevcut düzenlemede bazı eksiklikler bulunduğu, işletme giderleri ve yönetim giderlerine ilişkin kısıtlamalara Teklifte yer verilmesi gerektiği,

➤ Tasarruf finansman şirketlerinin vatandaşlardan mevduat toplaması nedeniyle bankalara benzeyen bir tarafının bulunduğu ve bankaların yöneticilerine getirilmiş olan kısıtlamaların teklifle tasarruf finansman şirketlerinin yöneticilerine de getirildiği,

➤ Tasarruf finansman şirketlerine bir sigorta müessesesinin getirilmesi gerektiği ve vatandaşın parasının ancak bu şekilde güvence altına alınabileceği,

➤ Düzenlemede yer verilen erişime engelleme kararının yargı mercilerince verilmesi gerektiği,

➤ Güven kurumları olarak faaliyet gösteren bu kurumlarda suç teşkil eden fiiller açısından zimmet suçunun öngörüldüğü, suç miktarının belirlenmesinin Meclisin takdirinde olduğu, Teklifte yer alan belirlemenin gözden geçirilmesinde yarar görüldüğü,

➤ Şirketlerin tasfiye kararının BDDK'ya bırakıldığı ve tasfiye kararı alındıktan sonra kurulacak tasfiye komisyonu üyelerine hukuki, idari ve cezai sorumluluk yüklenmediği ve Kurul tarafından alınabilecek keyfi kararların önüne geçmek adına üyelerin yetki-sorumluluk dengesi içinde eylemlerinden sorumlu olmalarının gerektiği,

➤ Cezai düzenlemelerin Bankacılık Kanunu'ndaki düzenlemeyle paralel olması düşüncesiyle yapıldığı,

➤ Şirketlere bu kanuna altı ay içinde uyum sağlama zorunluluğu getirildiği ve BDDK'ya şirketlerin intibak süresini iki defa uzatma yetkisi verildiği, bu süre içinde geçiş yapamayan sözleşmelerin durumu hakkında bir netlik bulunmadığı,

➤ Bankacılık Kanunu'na aykırılık taşıyan izinsiz faaliyetler için erişim engelleme kararının BDDK'ya verildiği ve erişim engelleme yetkisinin yargıya ait olması gerektiği,

➤ BDDK'ya tanınan erişim engeli getirme yetkisiyle tamamen tüketicinin korunmasının amaçlandığı,

➤ Bankacılık Kanunu'nda düzenleme yapmak suretiyle bankaların tek kişiyle kurulabilmesine imkân verildiği ve mevcut Teklifte ilgisi olmaması nedeniyle metinden çıkarılmasının uygun olacağı,

➤ Bu düzenlemenin yürürlüğe girmesi hâlinde, sektöre gelecek olan devlet güvencesi sayesinde sistemde yer alan kişi sayısında ve pazar payında artış olacağı,

➤ Bugün bu sisteme yaklaşık 250 bine yakın vatandaşımızın dâhil olduğu ve sözleşmelerin ve organizasyon katılım bedelinin yüzde 7 ile 12 arasında firmalar arasında değişkenlik arz ettiği, sözleşmeler konusunda bütün şirketlerin uygulayacağı BDDK'nın standart bir sözleşme belirlenmesinin uygun olacağı,

➤ Ödenmiş sermaye tutarının 100 milyon lira olmasına ilişkin düzenlemeyle birlikte sektörde faaliyet gösteren birçok şirketin bu tutarı ödeyemeyebileceği, sektörün yüzde 80-85'inin konut, yüzde 15-20'sinin de taşıt finansmanı üzerine yoğunlaştığı,

➤ Hızlı büyümeden kaynaklı çok sayıda şirketin ortaya çıkmasından mütevellit dar ve sabit gelirli insanların hak ve menfaatlerinin olumsuz etkilenmemesi için bahse konu düzenlemenin hazırlandığı,

➤ Büyüklük olarak sermaye artırımını belirleme yetkisinin BDDK'ya verilmesinden ötürü TÜİK tarafından açıklanan yıllık Üretici Fiyatları Endeksi'ne göre artışa gerek olmadığı,

➤ 2018 yılı sonrasında yaklaşık 30'a yakın yeni şirket kurulduğu ve bunların sistemde yeni olduğu, bu nedenle mağduriyetlerin yaşanmaması adına konunun hassas bir şekilde takip edilmesi gerektiği,

- 100 milyon liradan az olmamak üzere bir öz sermaye konulması ve bu öz sermayenin başka yerlere transfer edilememesi ve başka hiçbir yere ortak olunamamasının sağlandığı,
 - Sözleşmelere dayalı tasarruf sistemlerinin ülkemizde yaygın bir hâle geldiği ve sektördeki şirket sayısının arttığı ve bunun görsel ve yazılı basındaki reklamlardan görüldüğü, şirket sayısındaki artışa paralel olarak sorunların ortaya çıkabileceği,
 - Sektör temsilcilerinin özellikle önemsendiği ve davet edildiği, kanun hazırlanma aşamasında da görüş ve önerilerin alınmasının nitelikli yasa yapma tekniği açısından oldukça olumlu olduğu ve bu yöntemin kalıcı olması gerektiği,
 - Teklifin yasalaşması sonrasında çıkarılacak Yönetmelikle çekiliş ve diğer hususlarla ilgili ayrıntılı düzenlemelere yer verileceği,
 - Tasarruf finansman şirketlerinin de mevduat topladığı için, bankalarda olduğu gibi özel güvenlik önlemleri getirilmesi gerektiği ve bu kurumların itimat müesseseleri olduğu,
 - Prensip itibarıyla zimmetin bir memur suçu olduğu ve memurlar tarafından işlendiği, fakat kanun koyucunun belirli alanları önemli görmesi halinde memur olmayan kişilere de zimmet suçunu ihdas edebileceği ve Bankacılık Kanunu'nun bunun bir örneği olduğu, tasarruf şirketlerinin faaliyetlerinin paranın mülkiyeti açısından bankacılığa benzediği ve bu emsalden hareket edilerek Teklifteki düzenlemenin yapıldığı,
 - Mülga Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlerin en az 5 ortakla kurulabileceği düzenlenmiş olup yürürlükteki 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlerinin tek bir ortakla da kurulabilmesine imkan sağlandığı,
 - 6361 sayılı Kanun kapsamındaki tasarruf finansman şirketlerinin müşterilerine sağladıkları finansmanlar karşılığında teminat olarak gösterilecek ipotek işlemlerinin tapuya tescil edilebilmesine imkân sağlandığı,
- ifade edilmiştir.

Komisyon toplantısına katılan ve Kanun Teklifine ilişkin görüşleri alınan Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı Şakir Ercan GÜL, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Mehmet Ali AKBEN ile Başkan Yardımcısı Erhan ÇETİNKAYA, TMSF Başkan Yardımcısı Nevzat AVUNÇ, Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü Bayram UZUNOĞLAN, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Hasan KILIÇ tarafından yapılan açıklamalarda;

- Katılım Bankalarındaki mevduatların 2005 yılından beri güvence altında olduğu,
- Tasarruf finansman şirketlerinin de denetiminin iyi yapılması sonucunda önümüzdeki dönemde daha disipline edici bir mekanizmayla Türkiye ekonomisine katkıda bulunacağı, devletin serbest piyasanın işleyişine katkıda bulunmaya yönelik bir anlayışla müdahale etmesi gerektiği,
- Sektörde bu alanda faaliyet gösteren yaklaşık 100'e yakın firma olduğu ama Ticaret Bakanlığı kayıtlarına göre 45 şirketin bu alanda iştiğal ettiği, bu şirketlerin tespiti ve mağduriyetin önlenmesi açısından bir geçiş süresinin oldukça önemli olduğu,
- Türk Ticaret Kanunu'ndaki anonim şirket kurulumuyla ilgili düzenlemeler doğrultusunda Bankacılık Kanunu'nda değişikliğe ihtiyaç duyulduğu,
- Teklife göre havuzda toplanan kaynağın herhangi bir şekilde nemalandırıldığı takdirde nema bedelinin fona (güvence bedeline) aktarılması gerektiği,
- Bankacılık Kanunu'ndaki düzenlemeye benzer bir biçimde bankacılık mevzuatındaki mudilerin mevduatlarının korunması gibi tasarruf sahiplerinin tasarruflarının güvenceye alınmasında korunması

gereken hukuki bir yarar bulunduğu ve buradaki iki suçta da korunan hukuki yararın ceza politikaları bakımından birbirine eşdeğer olduğu,

➤ Zimmet suçunun kamu görevlileri için öngörüldüğü ancak ülkemizde önemi nedeniyle bankacılık sektöründe de zimmet suçunun hüküm altına alındığı,

➤ Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirket yönetim kurulu üyeleri gibi tasfiye memurlarının ve üyelerin hukuki ve cezai açıdan sorumluluklarının bulunduğu,

➤ Bankacılık Kanunu'nda da tasfiye mekanizmasının Teklif metninde yer aldığı biçimde olduğu ve tasfiye komisyonu üyelerinin yerine getirdikleri görev ve fiilleri için herhangi bir sorumluluklarının bulunmadığı, yapılan suiistimal veya benzeri işlemlerin genel hükümlere göre zaten cezai ve gerekli yaptırımlara tabi olduğu,

➤ Kanunen sözleşmenin tadil edilme gereğinden hareketle bir geçiş dönemi oluşturma zorunluluğunun olduğu, geçiş dönemini kötüye kullanmak isteyenler olabileceği ve bu olasılıklara karşı ayrı tedbirler alınması gerektiği,

➤ 6502 sayılı Tüketicin Korunması Hakkında Kanun'da da geçiş hükmüne yer verildiği ve bu kanunun yürürlüğü girdiği tarihten önce kurulan ve hâlen geçerli sözleşmelerin bu kanuna aykırı hükümlerinin yürürlük tarihi itibarıyla uygulanmayacağı şeklinde bir düzenlemenin bulunduğu,

➤ Bankacılık Kanunu'na aykırılık taşıyan izinsiz faaliyetler için erişim engelleme kararının BDDK'ya verilmesinin ve kararın uygulanmasıyla ilgili olarak 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da BTK'nın benzer yetkilere sahip olduğu, yine Sermaye Piyasası Kanunu'nda da benzer yetkilerin tanındığı ve yapılan işlemde sonra kararın hâkimin onayına sunulduğuna yönelik düzenlemelere yer verildiği,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/3383 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 1'inci maddesi, ayrı bir şirket tipini çağrıştırmaması amacıyla madde çerçevesinde yer alan “finansman ve tasarruf finansman” ibaresinin “finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 2'nci maddesi, değiştirilen (e) bendinde yer alan “Türk Lirası” ibarelerinin “Türk lirası” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 3'üncü maddesi, madde çerçevesinde yer alan “Kanununun” ibaresinin “Kanunun” şeklinde, “ilân” ibaresindeki şapkanın kaldırılması, katılım ibaresinin tırnak için alınması suretiyle redaksiyona tabi tutularak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 4, 5 ve 6'ncı maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 7'nci maddesi, madde çerçevesinin kanun yapım tekniğine uygunluğunun sağlanması ve eklenen maddenin dördüncü fıkrasında yer alan “birikim tutarı” ibaresinin “birikim tutarını” şeklinde redaksiyona tabi tutulması ve kapatma tırnak işaretinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

- Teklifin çerçeve 8 ve 9’uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 10’uncu maddesi, mükerrerliğin giderilmesi amacıyla madde çerçevesinde yer alan “eklenmiş” ibaresinin çıkarılması, eklenen bentlerde yer alan rakamların ayrı yazılmasını temin etmek suretiyle redaksiyona tabi tutularak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 11’inci maddesi, madde çerçevesinde yer alan “fıkra” ibaresinin “fıkralar” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 12’nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 13’üncü maddesi, eklenen maddenin ikinci fıkrasının “verilir; ancak ...” ibaresinin “verilir. Ancak ...” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 14’üncü maddesi, madde çerçevesinde yer alan “maddenin” ibaresinin “maddesinin” şeklinde, eklenen bentte yer alan “Şirket” ibaresinin “şirket” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 15’inci maddesi, hükmün yüklemine mündemiç olması sebebiyle eklenen maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “alınan kararlar” ibaresinin metinden çıkarılması, dördüncü fıkrada yer alan madde numaralarının sıra sayısı eklerinin eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutularak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 16’ncı maddesi, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 17’nci maddesi, eklenen maddenin dördüncü fıkrasında yer alan “varlıkları” ibaresinin “varlıklarının” şeklinde “Kanununun” ibaresinin “Kanunun” şeklinde değiştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutularak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 17’nci maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde 18’inci madde olarak kabul edilmiştir. Bu düzenlemeyle, finansal kiralama ve finansman şirketleri için getirilen asgari ödenmiş sermaye tutarının elli milyon Türk lirası olmasına ilişkin hükme intibakın sağlanabilmesi amacıyla bu şirketlere maddenin yürürlük tarihinden itibaren altı aylık bir süre verilmekte, ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’na uygun görülmesi halinde bu sürenin altı ayı geçmemek üzere uzatılabilmesi öngörülmektedir.
- Teklifin çerçeve 18’inci maddesi, teselsül ettirilerek 19’uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 19’uncu maddesi, daha sonra yapılacak kapsamlı çalışmalarda değerlendirilmek üzere metinden çıkarılmıştır.
- Teklifin çerçeve 20’nci maddesi, 19’uncu maddenin metinden çıkarılması nedeniyle Bankacılık Kanunu’nun tarih, sayı ve adıyla tam atf yapılmasını teminen redaksiyona tabi tutularak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 21’inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 22 ve 23’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Teklif, yapılan değişiklikler de dikkate alınarak kanunların yapılmasındaki esas ve usullere uygunluğunun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Zonguldak Milletvekili Ahmet ÇOLAKOĞLU ile Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Mustafa Elitaş</i> Kayseri	Başkanvekili <i>Fahri Çakır</i> Düzce	Sözcü <i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak (Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip <i>İffet Polat</i> İstanbul	Üye <i>Müzeyyen Şevkin</i> Adana (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ayhan Altuntaş</i> Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Çetin Osman Budak</i> Antalya (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Abdurrahman Başkan</i> Antalya	Üye <i>Vahit Kiler</i> Bitlis (Son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Yasin Öztürk</i> Denizli (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Şahin Tin</i> Denizli (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Metin Bulut</i> Elâzığ
Üye <i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Osman Boyraz</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Ali Kenanoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Tacettin Bayır</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Cihat Sezal</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Tahsin Tarhan</i> Kocaeli (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i> Manisa (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Semra Kaplan Kıvrırcık</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hacı Özkan</i> Mersin
Üye <i>Kadim Durmaz</i> Tokat (Muhalefet şerhimiz vardır)		Üye <i>Fuat Köktaş</i> Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

11.02.2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilen ve 17.02.2021 tarihinde görüştüğümüz 2/3383 esas numaralı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, sektördeki şirket ve temsilcileri için temel yükümlülükler ve yaptırımlar, tasarruf sahipleri için ise haklar öngörmekte olup kurallara tabi olması hedeflenen piyasada çok geç kalınmış, genel hatları itibarıyla olumlu sayılabilecek bir adımdır. Teklif, kanunlaşması halinde, yürürlüğe girdikten sonraki sözleşmeleri ve yasaya intibak sürecinde müşterilerin bazı haklarını şirketlere karşı koruyacak olsa da, kamuoyu hafızasında tazeliğini koruyan yüz binlerce finanszedenin geçmiş mağduriyetlerini gidermekten uzak bir pakettir.

Yürürlük ve yürütme maddeleri dahil olmak üzere 23 maddelik teklif, Komisyonumuzda oy çoğunluğuyla kabul edilen haliyle şu kanunlarda değişiklik öngörmektedir.

-6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu- 19 madde

-2644 sayılı Tapu Kanunu – 1 madde

-5411 sayılı Bankacılık Kanunu-1 madde

Teklifin 19 uncu maddesi 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'ndaki banka ortak sayısının 5'ten aşağı düşmesine imkan tanıyordu. Uyarılarımız sonucunda madde teklif metninden çıkarılmıştır.

Yıllar içinde birçok dolandırıcılık, usulsüzlük örneğiyle kendinden söz ettirmiş, faizsiz konut ve araç finansmanında tasarruf sahibi binlerce vatandaşımızı hayal kırıklığına uğratmış şirketler ve şahıslar hakkındaki yaptırımları geciktiren, şirketlerin faizsiz finans alanında hangi şartlarda faaliyet gösterebilecekleri konusunda gerekli düzenlemeleri yapmayan iktidar, yavaşıtılan mağduriyetlerde pay sahibidir. Yönetilemeyen Türkiye Ekonomisinin geneline yansımış ve COVID-19 sürecinde çok daha fazla hissedilen “güven” sorunu, bu teklifle düzenlenen tasarruf finansmanı şirketlerinin faaliyet gösterdiği alanda uzun yıllardır zaten hissedilmektedir. Faaliyetleri güvenilir ve hukuka uygun biçimde yürüten bu sektördeki bazı firmaları da tedirgin eden birçok sorunlu şirket ve kişi, yıllar içinde tasarruf sahiplerine ve piyasaya çok büyük ölçüde zarar vermiş, “finanszede”ler kamuoyu gündeminde sürekli yer bulmuştur. AKP iktidarı yıllarca faizsiz konut ve araç piyasasında yaşanan büyük vurgunlara karşı somut adım atmaktan geri durmuştur.

Geç kalınmakla beraber, getirilen yeni teklifin genelini, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak olumlu ancak eksik buluyoruz. Teklif, tasarruflarını faizsiz finans modelinde ve tasarruf finansman şirketleri yoluyla kullanarak taşınır veya taşınmaz edinmek isteyen müşteriler ve finansman şirketleri açısından, aşağıda ilgili maddelerde belirttiğimiz üzere, temel haklar ve yükümlülükler getirmektedir. Teklifin eksikliklerini ve hukuka aykırı gördüğümüz hükümlerini komisyonda savunduğumuz gibi, bu yeni teklifle konut ve otomotiv finansmanı piyasasında yeni tekellerin oluşmaması, hakim durumun kötüye kullanılmaması ve adil rekabet unsurunun gözetilmesi, siyasi talimat ve yönlendirmelerin de etkisiyle yeni finans spekülasyonlarına yön verilmemesi için çok daha fazla çaba harcanması gerekmektedir. Bu bağlamda, BDDK'ya her zamankinden daha fazla görev düşmektedir. Özellikle Tek Adam rejiminin egemen olduğu ve bağımsız olması gereken üst kurulların atanma usullerinin değiştirildiği günümüzde, siyasi talimatlarla da yönetilen kurulların bu yasanın uygulanması sürecinde sektör içinde tarafsızlığını koruması, piyasadaki güven ve rekabet ilkelerini daha fazla yok etmeden işlem yürütmesi gerektiğini savunuyoruz. Aksi halde, yasama organından çıkan her türlü kanun, içeriği piyasaya güven verse dahi, uygulamada siyasi talimat ve yönlendirmelere açık olduğu müddetçe, tam aksi sonuçlar doğuracak; BDDK, Rekabet Kurumu, BTK gibi organizasyonlar, finans, inşaat ve otomotiv vb. başlıca sektörler için güven yerine kaygının adresi olacaklardır.

Uzun yıllardır piyasada var olduğu bilinen tasarruf finansman şirketleri için bugüne kadar yasal bir zemine oturtulma gereği duyulmamıştır. Bu şirketler önemli bir kitleye hitap ediyor. Sektörde 7 ana firma bulunmaktadır. Sayıları tam olarak tespit edilemese de yerel firmalarla birlikte yaklaşık 300 firma bulunurken, 1 milyon vatandaşın konut finansman ve organizasyon şirketlerinin müşterisi olduğu tahmin ediliyor. Bu kadar insanı etkileyen, yıllardır denetime tabi tutulmayan ve vatandaş için risk oluşturan bu şirketlerin yasal olarak güvence altına alınmasının olumlu fakat geç kalınmış bir adım olduğu görüşüdeyiz.

Türkiye’de doğrudan bu şirketlerle ilgili olmasa dahi birçok dolandırıcılık olayının yaşandığı ortadadır. Son dönemde Çiftlik Bank kurduğu sanal sistemle yaklaşık 80 bin kişiyi 500 milyon TL dolandırdı. Kamuoyunda “Jet Fadıl” olarak bilinen vurgunda hem yerli otomobil projesi, hem de yaptığı otel inşaatı vaadiyle milyonlarca liralık yolsuzluk yapılmıştır. Deniz Feneri Derneği, bağış adı altında 41 milyon 400 bin Avroluk vurgun yapmıştır. Kombassan, Yimpaş, Endüstri Holding, Jet-Pa, İhlas Finans gibi birçok firma tarafından dolandırılan ve mağdur olan onlarca insan bulunmaktadır. Yolsuzluklar sadece tasarruf finans modelinde değil, konut satışlarında da çok büyük usulsüzlükler vardır. Türkiye’de bugüne kadar 300 bin

kişi konut alırken nitelikli yalanlarla, hile ile dolandırıldı. Bu ve bunun gibi örnekler çoğaltılabilir. Ancak burada görülmesi gereken ısrarla savunulan İslami Finans Modeli'nin ve bu şemsiyenin altında toplanan benzer anlayıştaki şirketlerin piyasanın ihtiyaçlarına çare olmadığıdır. Kanun teklifi ile finansman şirketleri likidite taahhütlerini karşılayamaması halinde ivedilikle bir tasfiye düzenlemesi hayata geçirilmektedir. Komisyon da dile getirdiğimiz üzere benzer uygulamanın 20 yıldır mağduriyet yaşayan İhlas finanszedeleri içinde yapılması önemlidir.

Benzer dolandırıcılık, mağduriyetler ve sorunlu yönetim şekli sebebiyle piyasada bir güvencesizlik hakimdir. Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu sadece 2021 yılı Şubat ayının ilk haftasında dahi 723 milyon lira artmıştır. Bu borç 2019 yılında 590 milyar TL iken, bugün 836 milyar liraya yükselmiş durumdadır. Tüketici kredisi veya kredi kartı borcunu ödeyemeyip takibe alınan vatandaş sayısı 3 milyon 471 bin olmuştur. 5 Şubat itibarıyla kredi ve mevduat faiz oranı %17,48 olurken Merkez Bankası fonlama faizi olan %17 ile en yüksek faiz uygulayan ülkelerin içerisinde yer almaktayız. 2020 Aralık ayında yeni konut fiyatları %2, ikamet amaçlı bina inşa maliyetleri %2,6 arttı. Yıllık artışlar ise, sırasıyla, %31,6 ve %24,5 olmuştur. Konut fiyatlarındaki reel artış %14,9'dur. Kredi faizleri yükselirken, konut satışları, özellikle ipotekli satışlar gerilemiştir. Bununla birlikte tasarruflar da ekonomik gelişimin göstergelerinden biridir. Türkiye'deki düşük yurtiçi tasarruflar dış finansmana bağımlılığı artırmakta; “finansal istikrarı” ve “sürdürülebilir büyümeyi” tehdit etmektedir. Dışa bağımlı büyüyen Türkiye'nin, yurtiçi tasarruflar bakımından 2019'da 134 gelişen ve yükselen ekonomi arasında, 38. sıradadır. Türkiye'nin benzer ekonomilerdeki tasarruf oranlarıyla aradaki makas, zaman içinde açılmaya da devam etmektedir. 2002'de yurtiçi tasarruflarımızın oranı, benzer ekonomilerin 3,4 puan altındayken, 2019'da bu fark 6,4 puana çıkmıştır. Faiz meselesine ideolojik bakış açısı “Yüksek faiz sebep, yüksek enflasyon sonuç” mantığının yurtiçi tasarruflar önündeki bir diğer engel olduğu açıktır. Ekonomik güven ve istikrar bulunmamaktadır. Yüksek faiz ve borçlar hem piyasayı, hem de vatandaşın alım gücünü zorlarken, tasarruf etmesini de zorlaştırmaktadır. Bu anlayışın değiştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Hem ekonomide yaratılan güvensizlik ortamının iyileştirilmesi hem de İslami finans modeline dayanarak piyasada varlığını sürdüren firmaların hukuki zemine oturtulması ve halkın tasarrufunu güvence altına alacak bir sistemin oluşturulması gerekmektedir. Vatandaşa çok cüzi taksitlerle istediği yerden ev, istediği modelde araba vaat eden, topladıkları gelirleri ne amaçla kullandıkları takip edilmeyen bu şirketlerin kontrol ve denetim altına alınması

anlayışını desteklemekteyiz. Ancak ileride yaşanabilecek olası hak ihlallerinin önüne geçmek ve vatandaş korumak amacıyla teklifteki bazı kısımların yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Aşağıda teklifin düzenlenmesini istediğimiz maddelerinden söz edeceğiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak;

Teklifin 11 inci maddesi 6361 sayılı Kanununun 46 ıncı maddesini değiştirmektedir. Madde ile BDDK'dan izin almadan finansal kiralama, faktoring ve finansman faaliyetlerinde bulunan kişilere verilecek cezalar düzenlenmektedir. Teklif yasalaşması halinde yargıya ait olan erişim engelleme yetkisi BDDK'ya verilecektir. Komisyon sürecinde erişim engeli yetkisinin yargıda kalması gerektiğini savunduk. Bu doğrultuda önergemizi de sunduk ancak 11 inci madde genel kurulda tekrar görüşülmek üzere aynen kabul edilmiştir. Maddeye eklenen dördüncü fıkra ile izin almadan faaliyette bulunanların bu faaliyetlerini internet ortamında gerçekleştirmeleri halinde, BDDK'ya içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenme yetkisi verilmektedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ise, BDDK erişim engelleme kararını uygulamakla yükümlü olacaktır. Teklif edilen 11 inci madde ile 20 nci madde paraleldir. İki maddede yargıya ait olan erişim engeli yetkisinin BDDK'ya verilmesi öngörülmektedir. Yasama yetkisinin yürütmeye devrini bir alışkanlık haline getirmiş iktidarın, bu teklifin 11 ve 20 nci maddeleriyle bu defa yargı yetkisini yürütmeye devretme girişimine karşı çıkıyoruz. Aşağıda ayrıntılı açıklanacağı üzere, teklifin 11 ve 20 nci maddelerinde yer alan ve mevcut Kanunda yargı yetkisinde olan; yurt içindeki içerik ve yer sağlayıcısı tarafından işlenen Bankacılık Kanunundaki izinleri almadan faaliyet yürüten internet siteleri hakkındaki erişimin engellenmesi kararının -sadece bir yıl önce değişmiş yasadan geri adım atılmak suretiyle- mahkemelerden alınarak BDDK'ya verilmesini, diğer ifadeyle yargı yetkisinin yürütmeye devredilmesi düzenlemesinin tekliften çıkarılmasını teklif ettik.

Teklifin 15 inci maddesiyle 6361 sayılı Kanuna yeni madde (50/A) eklenmektedir. Madde, Tasarruf finansman şirketlerinin faaliyet izinlerinin hangi koşullarda faaliyet izinlerinin iptal edileceği, yaptırım uygulanacağı ve tasfiye edilecekleri konularını içermektedir. Teklif edilen madde ile, şirketleri tasfiye etme yetkisi BDDK'ya verilmektedir. Bu şirketlerin mali dengesinin bozulması, likiditeyi yönetememesi, varlık-borç dengelerini sürdürememesi, risk yönetimini etkin işletememeleri nedeniyle müşterilerin yaşayacağı hak kaybının önüne geçmek ve tasarruf finansman sistemini ayakta tutmak için, BDDK'ya en az 5 üyesinin (toplam 7 üye) aynı yöndeki oyuyla faaliyet izni iptali ile tasfiye kararı alma yetkisi verilmektedir. Tasfiyesine karar verilen şirketler, BDDK'nın atayacağı en az üç kişilik tasfiye

komisyonu tarafından tasfiye edilecektir. Ancak teklifin söz konusu maddesiyle, tasfiye komisyonu üyelerine aldıkları kararları, yerine getirdikleri görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluk yüklememektedir. Komisyonunda verdiğimiz önergeyle bu kişilerin eylem ve işlemleri sorumluluklarının genel hükümlere göre değerlendirilmesi teklif etmemize karşın önergemiz reddedilmiştir. Tasfiye etme konusunda yetki verilen söz konusu üyelerin keyfi kararların önüne geçmek adına hukuki, idari, mali ve cezai olarak sorumlu tutulması gerekmektedir. Anayasa m. 48/2'ye göre; “Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.” ancak getirilen tedbirlerde ölçülülük, belirlilik, yasallık ilkelerinin gözetilmesinde yarar vardır. Aksi halde, konut finansmanı ve tasarruflarını düzenleyen norm, zaten siyasallaşmış bir Kurulun oy çoğunluğuyla, şirketin “mali dengesi”ni yönetemediği gerekçesine sığınarak tasfiyesine ve piyasada yeni güvensizliklere, rekabetin bozulmasına, yeni hakim durumlar yaratılmasına neden olabilir. Şirketlerin mali dengelerinin kamu tarafından izlenmesi önemlidir ancak mevcut Kanunun 15 inci maddesi kapsamında BDDK'nın istediği tedbirleri tamamen ve zamanında almış bir şirketin, “malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığının veya malî bünyesinin güçlendirilemeyeceğinin tespiti” halinde de tasfiyesine BDDK'nın 5 üyesinin oyuyla karar verileceği hükmü tartışmalıdır. Maddenin daha somut norm ve şartlara, oranlara bağlanmasında, Kurula bu kadar geniş bir takdir yetkisi tanınmamasında yarar vardır.

Teklifin 17 nci maddesiyle 6361 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Söz konusu madde kanuna uyum sağlamak amacıyla şirketlere verilecek intibak sürelerini düzenlemektedir. 17 nci madde, sistemin istikrarını sağlamak ve yeni Kanuna uyum için olumludur ve tasarruf finansmanı şirketlerinin süre uzatımı başvurularında asgari sermayelerini denkleştirmeleri için ek süre talep edemeyecek olmaları tutarlıdır. Ancak verilen intibak süresini uzatma yetkileri gözden geçirilmelidir. Teklif BDDK'ya iki uzatma yetkisi vermektedir. Birinci olarak teklif maddesi kanuna intibak için şirketlere 6 aylık bir süre öngörmekte ve şirket kanuna uyum için ek bir plan sunması halinde BDDK bu süreyi en çok 6 ay süre uzatma yetkisine sahiptir. İkinci olarak ise BDDK intibak süresini 6'şar ayı geçmemek üzere 2 defa daha uzatabilecektir. İkinci olarak verilen 2 defalık süre uzatma yetkisiyle birlikte şirket 18 aylık intibak süresine kavuşacaktır. Ancak bu süre kanuna uyum açısından çok uzundur, makul bir süre verilmesinde yarar vardır. Ayrıca BDDK, mevzuata uyum amacıyla takdir yetkisi kullanacağı belli şirketler özelinde değil, Kanuna 6 aylık sürede intibak edememiş bu madde kapsamındaki tüm şirketlere bu süre uzatımını genel bir kararla

getirebilmelidir. Komisyonda verdiğimiz önergeyle maddenin birinci fıkrâ kapsamındaki tüm şirketleri kapsayacak biçimde düzenlenmesini talep etmemize rağmen önergemiz reddedilmiştir.

Teklifin 20 nci maddesi ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununda değişiklik yapılmaktadır. Söz konusu madde teklifin 11 inci maddesiyle paraleldir. Her iki teklif maddesi de içerik ve yer sağlayıcısı yurt içinde olan internet sitesinden işlenen ve Bankacılık Kanununda yaptırımı düzenlenen “izinsiz faaliyetler”le ilgili “erişim engelleme” kararını mahkemelerin elinden almaktadır (ilk başvuru üzerine sulh ceza hakimi, dava açıldıktan sonra davaya bakan mahkeme). 5411 Sayılı Kanunun 150 nci maddesinin üç ve dördüncü fıkraları, 1 yıl arayla tekrar değişmektedir (20/2/2020-7222/17 md). Mevcut Kanunda içerik ve yer sağlayıcısı yurt dışında olan internet sitelerinin erişime engellenmesi için Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna (BTK) başvurma yetkisi olan, içerik ve yer sağlayıcısı yurt içindeki sitelere erişimin engellenmesi için ise ilgili Cumhuriyet başsavcılığına başvurabilen BDDK, yeni teklifle hem yargının uhdesinde olan “içerik ve yer sağlayıcısı yurt içindeki” internet sitesine erişimin engellenmesi kararını tek başına almaktadır, hem de “içerik ve yer sağlayıcısı yurt dışında olan” internet sitesine erişim engelleme kararı için BTK’ya herhangi bir takdir yetkisi bırakmamaktadır ve BTK sadece uygulayıcı haline gelmektedir.

BDDK, 20/2/2020 tarihli 7222 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle getirilen erişimin engellenmesine dair bu düzenlemenin ardından birçok basın açıklaması yaparak, BDDK adına düzenlenmiş sahte siteler yoluyla banka müşterilerinin hedef alındığından bahsetmiştir. BDDK logosu, sitesinin taklidiyle müşterilerin kandırıldığı anlatılmış, katılım fonu toplayan, banka gibi çalışan, mevduat kabul eden, sahte reklam yayınlayan siteler de dile getirilmiştir. Ayrıca, BDDK Başkanı Sn. Mehmet Ali AKBEN, komisyondaki açıklamasında; gerçekte olmayan ancak sitesi üzerinden reklam yapan, teminat mektubu veren 2020 yılındaki Eurobank örneğinde olduğu gibi, savcılığın geç kaldığı gerekçesiyle mağduriyetlerin büyüdüğünü söylemiştir. Benzer biçimde, sayısı artan bu sahtecilik faaliyeti “kredi kampanyasına katılım, kredi kartı masraf geri ödeme kampanyasına katılım, kolay kredi kullanımı” gibi vaatler de sıralayarak kullanıcıların tüm şahsi ve bankacılık bilgilerini, şifrelerini toplamaya çalışılmaktadır. Yaşanan bu olumsuzluklara karşın, sistemdeki aksaklığı çözmek ve örneğin yasa yoluyla yargının karar verme süresini hızlandırmak, 24 ya da 48 saat içinde karar verebilmesine dair bir sınırlama getirmek yerine BDDK’nın, erişim engellemedeki hız uğruna yargının yetkisine yasayla müdahale etmeye kalkışması sorundur.

Yargı, yurt içi kaynaklı içerik/yer sağlayıcısı internet sitesinin erişiminin engellenmesindeki yetkisini mevcut Kanundaki gibi devam ettirmelidir.

Komisyon görüşmelerinde maddenin Genel Kurulda değiştirilebileceği bazı AKP milletvekilleri tarafından da söylenmiştir. Önergemizde erişimin engellenmesi kararının yargı yetkisinden alınmamasını önermiş, maddede çıkartma önergesi vermiştik. Komisyondaki görüşmelerde, ikinci çözüm olarak, hakimın erişimin engellenmesi kararı için belli süre içinde -24 ya da 48 saat- karar vermesi ibaresinin eklenebileceğini teklif etmiştik. Komisyon görüşmelerinde bazı AKP’li üyelerin üzerinde durduğu ancak önergeye dönüşmemiş diğer seçenek ise, acil hallerde BDDK’nın erişimin engellenmesi kararını kendisinin vermesi, mahkemenin ise iki gün içinde erişimin engellenmesine dair itirazı karara bağlaması yönünde bir değişikliktir. Erişim engelleme kararının yargıda kalması ile ilgili önergemize rağmen madde teklifin ilk şeklindeki haliyle kabul edilmiştir.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak teklifin genelini olumlu bulmaktayız. Bununla birlikte 11, 15, 17 ve 20 nci maddelere dair önergemiz bulunmaktadır. Kanun teklifi, faizsiz finans ve konut ile araç alımında öne çıkan tasarruf finansman şirketleri alanında geç kalınmış bir düzenlemedir; ileriye dönük ve geneli itibarıyla olumlu gördüğümüz bir kanun teklifi olmakla birlikte, geçmiş yıllara yayılmış ve binlerce vatandaşımızı mağdur etmiş finanszede sorununu kalıcı biçimde çözmekten uzaktır. Bu bakımdan, geçmiş mağduriyetleri çözmek adına Komisyonda eklenebilecek maddelere iktidar bir kez daha sessiz kalmıştır. Bununla birlikte, Genel Kurulda önerilerimiz doğrultusunda kanun teklifinin düzenlenmesi halinde, hem tasarruf sahiplerinin haklarını daha fazla koruyacak, hem de piyasada rekabet, güven ve denge unsurlarını sağlayabilecek, şirketlerin yükümlülüklerini netleştirebilecek düzenlemelerin yapılabileceğini savunuyoruz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Tahsin Tarhan

Kocaeli

Tacettin Bayır

İzmir

Çetin Osman Budak

Antalya

Kadim Durmaz

Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

Bu kanun teklifinin özü “Tasarruf Finansman Sistemi” denen usulde çalışan ve faizsiz taşıt ile konut kredileri sağlayan şirketlerin düzenlenmesi ve denetlenmesini içermektedir. Bu teklif ile söz konusu şirketler üzerinde BDDK denetimi sağlanacaktır. BDDK denetimi şirketlerin iç organizasyonundan finansman politikalarına ve tasfiyelerine kadar her alanda yetkili olarak işlevselleştirilmektedir. Bankacılık veya finansal aracılık işlevleri gören bu kuruluşların birçok açıdan bugüne kadar denetimsiz olması durumu bu yasal düzenlemeyi gerekli kılmıştır.

Yurttaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu sadece Şubatın ilk haftasında dahi 723 milyon lira artmış, 2019 yılında 590 milyar lirayken bugün, 836 milyar liraya yükselmiş durumdadır. İpotekli satışlar 2020 yılında yüzde 72 oranında yükselirken konut fiyatları da artmış durumdadır. Öte yandan devam edegelen ekonomik kriz ve korona salgını etkisiyle Türkiye genelinde konut satışları 2020 Aralık ayında geçen yıla göre yüzde 47 azalmıştır. Ekonominin genel durumu her anlamda krizin içerisinde iken piyasalarda güven tesis edilmemişken Türkiye’nin tasarruf sorununa bu finans modeli ile bir çözüm üretilemez.

Söz konusu kanun teklifinin ilgilendiği alanda bir düzenlemeye ihtiyaç olmakla beraber, tarihte benzer örneklerinin de yaşandığı gibi iktidarın bu tasarrufları kamu veya özel sektöre finansman sağlama amaçlı kullanma riskinin oluşacağı göz ardı edilmemelidir. Konut ve araç hayali kuran yurttaşlara faizsiz konut edinme taahhüdünde bulunan şirketlere çekidüzen verilmesi olumludur çünkü bankalarda kredisi olmayan yüzlerce vatandaş, çeki yazılmış, senedi yazılmış, kredi kartını ödeyememiş, cezaya düşmüş bütün vatandaşlar bu gibi kuruluşlara umutla bağlanmaktadır.

Koronavirüs sürecinde Türkiye’de kredi borcu olan kişi sayısı 2,5 milyon kişi artarak 34 milyona yükselmiştir. Bu süreçte kredi kartı kullanıcısı sayısı Türkiye tarihinin en yüksek sayısı olan 27,5 milyon kişi olmuştur. Bireylerin bankalara olan toplam borcu 861 milyar TL iken toplam kredi hacmi 3,8 trilyon olmuştur. Bireysel kredi veya kredi kartı borcunu “ödeyememiş” gerçek kişi sayısı Ocak-Kasım 2020 dönemi için 641 bin 260 kişi olarak açıklanmıştır.

Önceki yılların borçluları dahil edilince Kasım 2020 itibariyle 3 milyon 471 bin 841 kişinin bireysel kredi veya kredi kartı borcunu ödeyememiş olduğu görülmektedir. Borçlu sayısındaki artışın bir benzeri de icra dosya sayısındaki artıştır. 23 milyona yaklaşan icra dosyaları nedeniyle milyonlarca yurttaşın sigortalı bir işe giremediği, sigortalı işe girdiğinde maaşına haciz konulduğu, üzerine herhangi bir menkul veya gayri menkul alamadığı bilinmektedir. İflas, konkordato, haciz, icra gibi işlemlerle yüz yüze kalan milyonlarca kişinin ekonomik ve sosyo-psikolojik destek mekanizmalarına ihtiyaç duyduğu bir dönem yaşanmaktadır.

Katılım bankacılığı ve bu kanun kapsamında düzenlenen alan ise hem bankacılık işlevlerini içermektedir hem de halkın çeşitli dini, kültürel, ahlaki ve diğer nedenlerle karşıt olduğu “faiz” durumunu kullanmaktadır. Yoksulluk ve din üzerinden toplumun duygularını kullanılarak yurttaşların borçlandırılması anlayışının vücut bulduğu bu sistem, birçok açıdan ortaya çıkan sorulara cevap vermeksizin kanunlaştırılmaktadır.

Özellikle yoksul ve dindar yurttaşların duygularının istismarı üzerinden kurulu bir finansal sistem alanı kurgulanmaktadır. Bu teklif ile iktidar, yurttaşları doğrudan korumak yerine dolaylı olarak şirketler üzerinden geniş yetkiler elde ederek, kendi inisiyatifine almak suretiyle kontrol tercih etmiş durumdadır. Oysa bu alanda düzenleme hem yurttaşları doğrudan korumalı hem de anayasanın sosyal devlet ilkesini düzenleyen 2. maddesi ile yine Anayasanın konut hakkını düzenleyen 57. maddesi kapsamında yeniden gözden geçirilmelidir.

Finansal gücü yetersiz ve faiz hassasiyetinden dolayı bankalardan faizli kredi kullanmak istemeyen yurttaşlar açısından anayasal haklar ve mevcut ekonomik kriz bağlamında; gelir seviyesi yoksulluk sınırı altında olan yurttaşlara ücretsiz konut elde etme imkanı sağlanmalıdır. Ayrıca konut ve taşıt almak isteyenlere kamu tarafından ancak sağlayıcı kurumların devamını sağlayacak kadar sembolik faizler uygulanarak finansman sağlanmalıdır. Konut hakkının pazarlanması üzerinden yandaş kurumların yaratılması yurttaşların lehine değildir.

Geleceğinden kaygı duyan toplumlarda konut en önemli ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü kendilerini güvende hissetmeleri için öncelikli olarak ihtiyacını gidermek zorunda hissetmektedirler. Bununla bağlantılı olarak konut talebi artmakta ve bu yoğun talepten kaynaklı olarak da çok ciddi suiistimler de yaşanabilmektedir. Çok farklı alanlarda kişi ve firmalar; insanların bu ihtiyacını ve toplumun bu alana yönelme durumunu kendi lehlerinde

kullanmak ya da kötü niyetlerine alet etmek amacıyla kullanabilmektedir. Talep ve ihtiyaç sahiplerinin inançları gibi hassasiyetlerini suistimal etme gibi durumlar da ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de geçmişte ve yakın tarihlerde bu bağlamda birçok mağduriyetler yaşanmıştır. Farklı sektörde de olsa son olarak ‘Çiftlik Bank’ olayı bunun bariz örneklerinden birisidir. Yine İhlas Finans örneğinde olduğu gibi yüz binlerce insan İhlas Finans’tan dolayı mağdur olmuştur. Ancak AKP iktidarı bu mağduriyetlerin giderilmesine yönelik herhangi yapısal bir çözüm üretmediği gibi AKP döneminde İhlas holding ekonomik faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. Yine Jet Fadıl olarak bilinen Fadıl Akgündüz, yerli otomobil projesiyle Türkiye’de hayal satmıştır. AKP döneminde otel inşaatı vaadiyle yurttaşlarımızı dolandırmış ve milyonlarca liralık yolsuzluk yapmıştır. Deniz Feneri Derneği, bağış adı altında milyonlarca Euro’luk yolsuzluk yapmıştır. Yimpaş yolsuzluğunda da yine yurttaşların tasarruflarının amaca uygun kullanılmadığı açığa çıkmıştır. Bu ve benzeri yapıların son kitlesel mağduriyeti “Çiftlik Bank” kapsamında olmuş ve mağdur eden asıl sorumlular herhangi bir yaptırıma maruz kalmadan kurtulabilmiştir. Özellikle bu kapsamdaki failerin hem yasal boşluklardan yararlandırıldığı hem de korunduğuna yönelik çok ciddi vakalar yaşanmıştır.

Türkiye’de yolsuzluklar sadece tasarruf finans modelinde değil, konut satışlarında da yapılmaktadır. Türkiye’de bugüne kadar 300 bin kişi konut alırken nitelikli yalanlarla, hileyle dolandırılmıştır. Bu yolsuzluklar karşısında iktidar olayları görmezden gelerek vurgun yapanlara kayda değer bir yaptırım uygulamamıştır.

Zorlu ekonomik koşullar ve faiz hassasiyetinden dolayı normal bankacılık sistem içerisinde tasarruflarını artıramayan, konut ve araç gibi gereksinimlerini karşılamayan yurttaşlarımız söz konusu kanun teklifine konu olan finansman şirketleri aracılığıyla ihtiyaçlarını giderme arayışına başvurmaktadırlar.

Türkiye’nin toplam tasarruflarıyla ilgili bir değerlendirme yapılarak toplam tasarruflarımızın gelişmekte olan ülkelerin üzerinde olduğu hatta gelişmiş birçok ülkenin üzerinde olduğu ifade edilmektedir.

Bir ülkenin toplam tasarrufu o ülkenin kalkınmasını ve ekonomik büyümesini doğrudan etkileyen unsurlardandır. Tasarruflar ne kadar büyük olursa yatırımlar ve üretim de o kadar fazla olmaktadır. Ancak Türkiye’de tasarruf açığı tarihsel süreç içerisinde temel bir sorun olarak süre gelmiştir. Bu nedenle Türkiye’de eksik olması nedeniyle devletin ilgili kurumları

önlem almaya çalışmış ve önlem paketleri geliştirmişlerdir. Bu anlamda, onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 dönemini, On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023 dönemini kapsamaktadır. Gelişen ve yükselen ekonomilerin toplam tasarruflarının millî gelire oranı ortalama olarak yüzde 32,5; Türkiye ise yüzde 26,1'dir. 2020 tahmini de yine aynı şekilde Türkiye gelişmekte olan ülke ortalamalarının altındadır.

Faizsiz ev araba sağlama iddiasındaki firmalar, organizasyon katılım bedeli olarak yüzde 7 ile 12 arasında değişen bedeli vatandaşlardan istemektedirler. Sözleşmeler açısından firmalar arasında farklı farklı sözleşmeler vardır ve bu konuda da kanunda gördüğümüz eksiklerden biri her ne kadar “BDDK tarafından düzenlenir.” denilse dahi yurttaşlar farklı sözleşmelerle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu nedenle BDDK'nın hazırladığı standart bir sözleşmenin bütün şirketlerde aynı şekilde uygulanması sağlanmalıdır. Bütün şirketler tarafından aynı katılım oranıyla, aynı katılım şartlarıyla standart bir sözleşmenin yapılması tüketicinin korunması ve eşit rekabet açısından da fayda sağlayacaktır. Aksi halde hem tüketici açısından hem de finans kurumlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından sorunlar yaşanması kaçınılmaz olabilecektir.

Bu düzenlemenin yapılacağı duyumu üzerine daha önce tahmini olarak 12 olan firma sayısı, Ticaret Bakanlığı kayıtlarından incelediğinde yaklaşık 45 tanesi doğrudan olmak üzere 100'e yakın firma kurulduğu görülmektedir. Bu da önümüzdeki süreçlerde söz konusu sektörün ekonomik döngünün içerisinde daha çok görüleceği anlamına gelmektedir. Bu nedenle bankalarda olduğu gibi bu şirketlere ilişkin de şeffaf ve tüketiciyi gözetilen düzenlemelerin yapılmasına olan ihtiyacı güçlü kılmaktadır.

Ancak bu anlamda güven sağlayıcı ve tam anlamıyla şüpheleri giderici bir düzenleme yapılmamaktadır. Örneğin tasarruf finansman şirketleri fon toplayacak ama toplanan fonları denetleyecek Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu gibi bir sigortası bulunmamaktadır. Bugüne kadar bu sektörde yaklaşık 1 milyon yararlanıcının olduğu tahmin edilmekte ve net olmamakla birlikte mevcut araştırmalara göre şuanda 250 bin-350 bin arası yurttaşımız bu sisteme üye olmuş durumdadır. Dolayısıyla bu tür fonların hukuki zemine oturtulması, halkın tasarrufunu güvence altına alacak bu sistemin oluşturulması gerekmektedir.

Bu anlamda bu kanun teklifi ile; finans kurumlarına başvuran kişilerle yapılacak sözleşmelerin çerçevesi bankalarda olduğu gibi bir standartta bağlanmalı ve tüketiciyi koruyucu hükümler açıkça belirlenmelidir.

Yasanın ikinci maddesinde TÜİK'in üretici enflasyon oranlarının, ölçü alınmasına son verilmekte ve BDDK'ye belirli bir oran düzenleme yetkisi tanınmaktadır. Bu oranın firmalara yapılan işlere (Konut, taşıt, vd.) özgü olup olmayacağı net olarak düzenlenmemiştir. Bu belirsizlik katılımcı yurttaşların menfaatini riske atmamalıdır. Ayrıca ikinci madde gerekçesinde belirtilen durumların hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin yurttaşların birikimindeki artış ve iade edilirken verilen miktar enflasyon oranlarının altında olmamalıdır.

Söz konusu kanunun 7. Maddesinde finansman kâr payı olarak geçen bedellerin şirketler tarafından ne zaman ve ne koşullarda kullanılacağı ve nereye aktarılacağı hususları ile 11. ve 20'inci maddelerde düzenlenen sektörde faaliyet gösteren firmaların, işleyişe aykırılıklarının internet aracılığıyla işlendiğinin tespiti halinde içerik ve yer sağlayıcılarına erişimin engellenmesi durumlarının açıklıkla düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Erişim engelini BTK aracılığı ile mi yoksa savcılıklar aracılığı ile mi yapılacağına açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Türkiye'de tasarruf sistemleri adı altında işletilen zorunluk bireysel emeklilik sistemleri de dahil birçok sistemde yurttaşların lehine olan ve onları enflasyona karşı koruyan düzenlemeler uygulamaya yansıtılmamaktadır. Bu konuda başka bir örnekte başka bir alan olan işsizlik fonu birikimleridir. Kesintiler işçilerin ücretlerinden zorunlu bir şekilde yapıp biriken fon enflasyon ve kur şoklarına karşı korunmamaktadır. Öte yandan reel olarak azalan fon işsizlerden çok sermaye kesimlerine teşvik olarak ödenmektedir. Genel olarak bu ve benzeri durumlarda iktidar halktan değil ranttan yana tutum almaktadır.

Bu ve benzeri uygulamalarda bir sorun da iktidarın vergi politikaları ile ortaya çıkmaktadır. Otomobillerdeki ÖTV oranının son fahiş artışı nedeniyle otomobil fiyatları fahiş bir artış göstermiş, bazı ürünlerde yüzde yüzü aşan artış olmuştur. Bu nedenle birçok yurttaş alım gücünün çok üzerinde bu ürünleri almaktan vaz geçerken sorun yaşamış bu kanun kapsamındaki firmalar ise planladıkları hizmeti sunamamıştır. İktidarın makro ekonomideki krizi, güvensizliği ve belirsizliği arttıran politikaları tasarruf sahiplerini ve firmaları zor durumda bırakmıştır.

Bu düzenlemelerin yürürlüğe girmesi halinde sektöre gelecek olan ‘devlet güvencesi’ sayesinde sistemde yer alan kişi sayısında ve pazar payında artış olacağı görülmektedir. Dolayısıyla, bu teklif BDDK aracılığı ile şirketlere denetim yetkisi getirmekle birlikte mağduriyet yaşadığını belirten kişilerin haklarının korunması açısından da daha açık ve net tedbirlerin alınması gerektiği açıktır.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu’nda görüŖülen 2/ 3383 Esas numaralı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Ŗirketleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda DeęiŖiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Muhalefet Ŗerhimiz aŖaęıda sunulmuŖtur.

Ülkemizde gayrimenkul ve inŖaat sektörünün geliŖimi genel ekonomik geliŖmenin etkisi altındadır. Türkiye’de konut maliyeti, enflasyon, yüksek faiz baskısı ve ekonomi piyasalarının uzun vadeli ödeme sistemine uygun olmaması, özellikle orta ve düşük gelirli vatandaşlarımızın konut edimini zorlaŖtırmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu “Hanehalkı Bütçe AraŖtırması”nın 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait verilerinin birleŖtirilmiŖ sonuçlarına göre; hanehalkı tüketim harcamalarının büyük bölümünü konut ve kira harcamaları oluŖtırmaktadır.

Gelirlerinin büyük bir bölümünü konut ve kira harcamaları için kullanan vatandaşlar, özellikle büyükŖehirlerdeki kiralama bedellerinin yüksek olması nedeniyle, diğer harcama kalemlerinden kısır kira bedeline eklemek suretiyle ev sahibi olmanın çarelerini aramaktadır.

Konut politikalarının temelinde yatan başlıca problem finansman sorunudur. Ülkemizde konut sorununu çözmeye iliŖkin farklı adımlar atılsa da kronik hale gelen bu soruna ve konut finansmanına kalıcı çözümler üretilememiŖtir. Konut finansmanının en azından belirli gelir düzeyine sahip bazı kesimler için sağlanması ile konut sorunu bir nebze olsun çözülsede, enflasyon ve faiz oranlarındaki belirsizlikler düşük gelirli vatandaşlarımızı halen ekonomik açıdan zor durumda bırakmaya devam etmektedir.

Konut sahibi olma isteği yanında kıt kaynaklarla bu edimin gerçekteŖtirilmesinin zorluğu, konut sektöründe yaŖanan hızlı deęiŖim ve inŖaat sektöründeki maliyet artışı, bankalarının azalan kaynaklar ve artan riskler nedeniyle kredi verme konusunda isteksiz davranma politikası finansal kaynaklara ulaŖmada alternatif finansman yöntemlerinin geliŖmesine neden olmuŖtur.

“Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finans Sistemi”, diğer adıyla “Elbirliği sistemi” alternatif finansman arayıŖlarının sonucunda “çözüm” olarak sunulan finans yöntemlerinin başında gelmektedir.

Alt gelir gruplarında konut sahibi olmak isteyen ancak banka sisteminde kredi alabilme imkânı olmayan vatandaşlar ile özellikle faize karŖı hassasiyeti bulunan vatandaşların tercih ettiği, aynı zamanda bankacılık sisteminde kredilendirilmeyen konut ve arsa hükmündeki gayrimenkullerin satışı kolaylaŖtırmak üzere oluŖturulan “Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finans Sistemi” Türkiye genelinde son yıllarda hızla yaygınlaŖmaktadır.

“Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finans Sistemi”nin temeli 1990’lı yıllarda atılmıŖtır. Otomobil satısında uzun vadeli ve faizsiz bir yöntem olan "Elbirliği sistemi"ni uygulayan bir firma harekete geçmiŖ, bu sistemi konut finansmanına uyarlamıŖ ve bu kapsamda ilk firma 2013 yılında faaliyete baŖlamıŖtır. 2016 yılından sonra artan faiz ve enflasyon baskısı sisteme yeni firmaların giriŖini hızlandırmıŖtır. Bugün “Elbirliği sistemi”ne dayalı 50’nin üzerinde Ŗirket faaliyet göstermektedir. Ŗirketler, “Gayrimenkul, Otomotiv, İletişim, Organizasyon,

Pazarlama Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi” ve/veya “Emlak Müşavirlik Şirketi” unvanı taşımakta ve yaklaşık 400 binin üzerindeki müşterinin tasarruflarını yönetmektedir.

Kontrata bağlı finansman ve tasarruf finansmanı gibi konutta alternatif finansman yöntemleri uzun yıllardır Amerika ve Avrupa başta olmak üzere pek çok ülkede uygulanmaktadır. Ancak ülkemizdeki uygulama şekli ile herhangi bir düzenleme ve lisansa tabi olunmadan tasarruf mevduatı toplanarak çekilişe dayalı faizsiz finans yöntemi uygulamasına herhangi bir ülkede rastlanılmamaktadır.

Dünyada benzeri uygulamanın sürdüğü her ülkede sistem mevzuata dâhil edilmiş, risk, lisanslama, yasal sorumluluk, kontrol ve denetim yasal bir çerçeveye bağlanmıştır. Ancak ülkemizde, mevcut yapıda bu sistemin herhangi bir yasal ve düzenleyici altyapısı bulunmamaktadır.

Sistem bugüne kadar başıboş bir şekilde, hiçbir sermaye, yeterlilik, lisans belgesi ve izin şartı aranmaksızın kendi kendilerine kurulup, kontrolsüzce büyümüştür. Şirket sayılarının kontrolsüzce çoğalması riskleri artırmış ve böylece mağdur sayıları da artmıştır. Mağdurların sesinin yükselmesinin iktidarı bir düzenleme yapmak zorunda bıraktığı anlaşılmaktadır. Dolayısı ile bu kanun teklifinin hazırlanmasında çok geç kalınmıştır.

Bugüne kadar iktidarın dikkatini çekmeyen, mağdur sayısı artana kadar düzenleme yapılmaya ihtiyacı hissedilmeyen "Tasarrufa Dayalı Faizsiz Finans Sistemi" şu şekilde yürümektedir:

Bankacılık sistemine alternatif olarak ortaya çıkan bu finansal sistemde konut alım işlemleri detaylı prosedür gerektirmemektedir. Bankalar müşterilerden mevzuat gereği birçok evrak, bordro, ipotek isterken, “Elbirliği sistemindeki” firmalar müşterilerine zorluk çıkarmamaktadır. Düşük gelirli bir ailenin ya da fazla sigorta ödemek istemeyen işverence düşük ücretli gösterilen bir işçinin maaş bordrosu “Elbirliği sisteminde” finansman bulabilmek için engel teşkil etmemektedir.

Sistem ev hanımlarının “altın günü” vasıtasıyla tasarruf etme uygulamasını taklitle başlamış ve “faizsiz” konut finansman modeli ortaya çıkmıştır.

Sistem kişilerin kendi birikimleriyle ev-araba sahibi olmalarını sağlamaya yönelik taksit sayısı kadar katılımcının bir havuzda para biriktirmesi esasına dayanmaktadır. “Organizasyon ücreti” karşılığı sisteme üye olan müşteri istediği ev veya arabanın bedelini kendi ödeme gücüne göre tespit etmekte ve bu büyüklüğe göre organizatör şirket tarafından oluşturulmuş gruba eklenmektedir. Bu sistemde ev almak isteyenlerden oluşan ve benzer vade talebinde bulunan 40, 60, 80, 100, 120, 160 veya 200 katılımcıdan oluşan gruplar şirket tarafından organize edilmektedir. Belirli bir dönemin sonrasında başlayan çekilişler ile her ay havuzdaki bir katılımcıya havuza dahil olurken talep ettiği konut bedeli teslim edilmektedir.

Ancak çekilişli sistemin uygulanması sırasında gruplara “Joker” adı altında sahte isimlerle, gerçek olmayan kişilerin doldurulduğu iddia edilmekte, bu yolla gerçek müşterilerin çekilişte kurada çıkma ihtimalinin azaldığı öne sürülmektedir. “Joker” iddiası firmalar tarafından kabul edilmese de, denetimsiz sistemin mağdurları bu şikâyetlerini adliye koridorlarına taşımaktadır.

Organizasyona katılan müşteri vade sonuna kadar ödemelerini eşit taksitler halinde yapmakta, çekilişli veya çekilişsiz olarak 60 ile 120 ay arasında bir vade sonunda tespit edilen konut-araba bedeli kendisine ödenmektedir.

En az 40 kişilik grupların oluştuğu sistemde ev sahibi olmak isteyenler evlerinin değerini, aylık ödeyebilecekleri taksit miktarını, toplam kaç ay vade yapmak istediklerini organizatör firmaya bildirmekte ve sistem, alınacak evin ve ödenebilecek taksitlerin belirlenmesi ile işlemeye başlamaktadır.

Uygulamada sisteme katılırken müşterilerden havuz organizasyon bedeli olarak yüzde 7 ila yüzde 12 oranında değişen peşin komisyon tahsilatı yapılmaktadır. Katılımcı ve çekiliş sonucunda ödenecek para sabit iken konut fiyatlarının sabit olmaması katılımcının aleyhine bir ek maliyet yaratmaktadır.

Katılımcı eğer kirada ise ve kurada arka sıralara kalmışsa, bu dönemde hem konut taksitlerini, hem de kira ödemesini yapmaktadır. Bu süreçte paranın zamanla değeri azalmakta, konut fiyatlarındaki artış ve enflasyon gibi nedenlerle, birikimler erozyona uğramakta, katılımcı sisteme dahil olurken hayal ettiği konuta da sahip olamamaktadır.

Bahsi geçen sistem, yasal bir altyapı olmadığı için katılımcının havuzdan çıkma kararında maddi boyutta zarar etmesine de yol açmaktadır. Yüzde 7 ila yüzde 12 oranında organizasyon bedelinin peşin alınması, katılımcının ilk bir yıllık süreçte verdiği parayı almak bir yana neredeyse firmaya borçlanması anlamı taşımaktadır.

Yine aynı şekilde sisteme ilişkin yasal altyapı, sermaye yeterliliği, lisanslama, düzenleme ve denetim bulunmaması nedeniyle, sisteme ödenen tutarların sözleşme iptalinde veya organize eden şirketin iflası halinde geri zamanında tam veya hiç alınmama riski de bulunmaktadır.

Sözleşmeler firma bazında farklılıklar göstermekte, her firma katılımcısıyla farklı sözleşme yapabilmekte, katılımcının şirkete yönelik başta cayma hakkı olmak üzere hakları firmaların inisiyatifine terkedilmektedir.

Yasal altyapının olmaması nedeniyle sistemde konut sahibi olma hayali kuran vatandaşa Devlet garantisini de verilmemektedir.

Bankaların uygun bulmadığı, tapusu bulunmayan, hakkında şerh, haciz ve her türlü kısıtlayıcı kayıt bulunan gayrimenkul, krediye uygun olmayan konut ve arsalar finanse edilebilmektedir.

İktidar, ev alma hayaliyle her türlü riski alan katılımcıyı bugüne kadar koruyamamış, daha önce yaşanan pek çok örnekte olduğu gibi sorun büyümeye başladığında çözüm arayışına girmiştir.

Birikim yapmak, birikimini konut-arsa-taşıt gibi değerlendirmek isteyen birçok vatandaşımız kimi zaman bankerler, kimi zaman “faizsiz finans” söylemi arkasında dolandırıcılık yapan firma ya da kişilerce dolandırılmıştır. Bu kimi zaman “Tosuncuk”un kurduğu hayali çiftliğine yatırım yapmak şeklinde olmuş, kimi zaman “Jet” hızıyla kazanç vaadiyle ortaya çıkan, yine jet hızıyla ortadan kaybolan kişiler aracılığıyla meydana gelmiştir.

Hem vatandaşın mağdur edilmemesi, hem de yıllardır bu sistemde faaliyet gösteren kurumsal firmaların da korunması adına bir düzenleme zorunluluk halini almıştır. Bütün parti

gruplarının birçok maddesinde mutabık kaldığı, ancak eksiklikleri konusunda da uyarılarda bulunduğumuz bu düzenleme daha da geç kalınmadan hayata geçirilmelidir.

Düzenleme yapılırken konut sahibi olmak isterken mağdur olma ihtimaline karşı katılımcılarla birlikte, hem sistem kurucusu firmaların, hem de sistemin korunması gerekmektedir.

Yeni bir banker ya da yeşil sermaye mağduriyetinin önü kesilmek istenirken, firmalara 100 milyon TL ödenmiş sermaye şartı konulması, iflas ya da katılımcının ayrılma talebi karşısında mağdur olmaması açısından doğru bir uygulama olarak kabul edilmekte, ancak 50’yi aşkın şirketin bu teminat miktarını “kaynağı şaibeli” ya da Körfez sermayeli şirketten karşılama ihtimali de bir risk olarak değerlendirilmelidir.

Öte yandan 76 iktidar milletvekilinin imzasını taşıyan bu kanun teklifi, Hükümetin TÜİK’e ve TÜİK verilerine güvensizliğinin kabulü niteliğini taşımaktadır. Teklif ile, geçmişte “TÜİK verileri tarafından açıklanan yıllık üretici fiyatları endeksindeki artış oranının gerektirdiği miktari geçmemek üzere” BDDK’ya asgari ödenmiş sermaye tutarını arttırmaya yetki verilirken, düzenleme ile TÜİK verilerine atf ortadan kaldırılmış, BDDK’ya belirsiz bir oranda sermaye artırımı yetkisi verilmiştir.

Maddeler Üzerine Görüşler:

3. Madde: Madde ile Tasarruf Finansman Şirketleri dışında kalan şirketlerin, yurt içinde veya yurt dışında iştirak edinme usullerinin ve esaslarının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

Daha önce ilgili Kanunda, bu hususta bir düzenleme olmadığı için bahse konu şirketlerin ortaklık ilişkileri takip edilememekteydi. Ayrıca edinilecek yeni iştirakler şirketlerden nakit çıkışına neden olmaktadır. Yurt içinde ve yurt dışında iştirak açılmasının şirketlerin mali durumuna etkisinin incelenmesi ve bu izin şirkete göre verilmesi yatırımcıyı korumak açısından önemlidir. Yurtdışındaki gurbetçilerden toplanan paraların suistimal edilmesine dair birçok tecrübenin yaşandığı ülkemizde, benzer durumlara yol açmamak adına, yurtdışından para toplanmasının yasaklanması, ya da çok sıkı denetim altında toplanmasının sağlanması gereklidir.

7. Madde: Kanun teklifi maddesinde öngörülen sözleşme, üyelik tiplerine göre Kurul tarafından belirlenecek standart bir tip-sözleşme olmalıdır. Firmaların yaptıkları sözleşmeler arasında bazı nüanslar olabilir fakat farklılıklar en aza indirilmelidir.

Maddenin 3. fıkrasında geçen organizasyon ücretinin geri ödenmesinin ilk 14 gün içinde kullanılan cayma hakkı ile sınırlandırılması yetersiz görülmektedir. Cayma hakkını kullanan bir katılımcı için bu geri ödemenin üyelik süresi ile orantılı olarak kademeli bir hale

getirilmesi daha adil olacaktır. Yüzde 7 ila yüzde 12 oranında organizasyon bedelinin peşin alınması ve 14 günü aşan sürede üyelikten ayrılma durumunda bu bedelin geri ödenmemesi, katılımcının maddi boyutta ciddi zarara uğramasına yol açmaktadır.

Ayrıca 7. Maddenin 5. Fıkrasının ilk cümlesinde geçen “gelir” ifadesinin kaldırılması Komisyon toplantıları sırasında kararlaştırılmıştır. Fakat kanun teklifinde hâlâ değiştirilmediğini görüyoruz. Buradaki değişikliğin TBMM Genel Kuruluna ertelenmesi doğru bulunmamıştır.

15. Madde: Kanun teklifinin 15. Maddesi ile tasfiye durumunda BDDK tarafından atanacak ve tasfiye sürecini devam ettirecek komisyona yapacakları işlemler için idari, mali ve hukuki sorumsuzluk verilmek istenmektedir. Ayrıca, tasfiye kurulunun görevlendireceği kişiler de bu idari, mali ve hukuki sorumsuzluktan yararlandırılmaktadır. İlke olarak kamu hizmeti gören herkesin yaptıkları idari, mali ve hukuki işlemlerden sorumlu olması gerekir, aksi halde bu imkân yetkilerin kötüye kullanımının yolunu açacaktır. Teklifin bu haliyle tasfiye edilecek varlıkların çok ucuz fiyatla elden çıkarılması durumunda bu işlemin hesabı sorulamayacak demektir. Dolayısı ile tasfiye kurulu ve görevlendireceği kişilerin kamu hizmetlerindeki genel hükümlere tabi olması gerekmektedir.

17. Madde: Kanun teklifinin 17. Maddesi, hâlihazırda bir lisansa tabi olmadan faaliyette bulunan şirketlerin mevzuat hükümlerine uyum için intibak sürecini ve kurula başvuru yapmayıp lisansa tabi olmadan tasarruf faaliyeti sürdüren şirketlerin tasfiye sürecini düzenlemektedir. Bu düzenleme birçok dolandırıcılık faaliyetinin önüne geçmek için uygundur. Ancak düzenlemenin üçüncü fıkrasında öngörülen uzatma süreleri fazladır. Başlangıçta zaten altı aylık bir süre tanınan Kanun hükmüne uyum için ilave bir plan sunulması ve söz konusu planın Kurulca uygun görülmesi halinde altı ayı geçmemek üzere bir uzatma daha öngörülmektedir. Daha sonrasında da kurula azami altışar aylık iki uzatma hakkı daha tanınmıştır. Toplamda 24 aylık bir süre verilebilmektedir. Bu çok uzun bir zamandır. Bu süre içerisinde lisans almadan da bazı firmalarca ciddi meblağlarda para toplanabilir ve katılımcılar mağdur olabilir. Bu fıkradaki altışar aylık iki uzatma süresinin kaldırılması daha uygun olacaktır. Bu şekilde madde 18’de öngörülen sermaye yeterliliği koşulunun süre kısıtlaması ile de uyumlu olacaktır.

Bu şirketlerin yaklaşık 400 bin üyesi bulunmaktadır. Sözleşmelerin bireysel olduğu düşünüldüğünde fiili uygulamada aksaklıklara neden olabilecektir. Bu kadar çok sayıda bireysel sözleşmenin geriye dönük olarak yeniden düzenlenmesi yapılırken üyelerin

kazandıkları haklarının ne şekilde korunacağı açık bir şekilde belirtilmelidir. Bu süreç içinde örneğin aylık ödemelerin, çekilişlerin, finansman tedariklerinin nasıl yapılacağı detaylandırılmalıdır.

19. Madde: Bu madde Tapu Kanununun 26. maddesinde değişiklik öngörmektedir. Tasarruf Finansman Şirketleri konut dışında taşıt finansmanı da sağlamaktadırlar. Bu nedenle taşıtlar için rehin konusunda Karayolları Trafik Kanununda da bir düzenleme yapılması gereklilik arz etmektedir.

20. Madde: 2005 yılından beri yürürlükte olan Bankacılık Kanununda, bugüne kadar bir sorun görülmeyip, torba kanun mantığı ile alelacele bu maddenin eklendiği anlaşılmaktadır. Bankacılık Kanunu ile ilgili olarak zaten ayrı bir kanun teklifinin geleceği ifade edilmektedir. Bu nedenle bu maddenin tekliften çıkarılması ve bu madde içeriğinin de o teklifin içerisinde yer alması daha uygun olacaktır.

21. Madde: Teklifte bu madde ile yeni bir finansal kuruluş türü olarak Tasarruf Finansman Şirketlerinin 6361 sayılı kanun kapsamında düzenlenmesi doğrultusunda mevzuatta buna ilişkin uyum düzenlemeleri yapılmaktadır. Ancak, Teklifin 7. maddesinde yer alan "gelir" ibaresinin çıkarılması durumunda bu maddenin gerekçesi boşa çıkmış olacaktır. Dolayısı ile her iki maddenin beraber değerlendirilerek teklifin tutarlı olmasının sağlanması gereklidir.

Ayhan Altıntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

MALATYA MİLLETVEKİLİ BÜLENT TÜFENKÇİ
VE 75 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG
VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİ KANUNU
İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri” ibaresi “Kurumlar” şeklinde, (ı) bendinde yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“j) Organizasyon ücreti: Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmesi kapsamında tasarruf dönemine ilişkin olarak tasarruf finansman organizasyonu ve tasarruf fon havuzunun yönetimi karşılığında ödeyecekleri tutarı,

k) Tahsisat: Tasarruf finansman sözleşmesi uyarınca, tahsisata hak kazanılmasına ilişkin koşulların yerine gelmesi şartı ile müşterinin tasarruf birikimlerinin ve sözleşme kapsamında taahhüt edilen finansman tutarının müşterinin, mirasçısının veya vekilinin konut veya taşıt edinmesi amacıyla satıcı konumundaki üçüncü kişilere hesaben ödenmesini,

l) Tasarruf finansman faaliyeti: Bir sözleşme kapsamında önceden belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi şartıyla konut veya taşıtın edinimi için faizsiz finansman esaslarına göre belirli bir süre tasarruf edilmesi, müşterilere finansman kullandırılması ve toplanan tasarrufların yönetimini,

m) Tasarruf fon havuzu: Belirli bir dönemde tasarruf finansman şirketi nezdindeki birikmiş tasarruflar ve finansman geri ödemelerinden oluşan tutarlar ile ihtiyat fonu tutarı toplamından, tahsisat olarak verilmiş tutarlar ile tasarruf geri ödemelerinin düşülmesinden sonra kalan tutarı,”

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG
VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİ KANUNU
İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri” ibaresi “Kurumlar” şeklinde, (ı) bendinde yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“j) Organizasyon ücreti: Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmesi kapsamında tasarruf dönemine ilişkin olarak tasarruf finansman organizasyonu ve tasarruf fon havuzunun yönetimi karşılığında ödeyecekleri tutarı,

k) Tahsisat: Tasarruf finansman sözleşmesi uyarınca, tahsisata hak kazanılmasına ilişkin koşulların yerine gelmesi şartı ile müşterinin tasarruf birikimlerinin ve sözleşme kapsamında taahhüt edilen finansman tutarının müşterinin, mirasçısının veya vekilinin konut veya taşıt edinmesi amacıyla satıcı konumundaki üçüncü kişilere hesaben ödenmesini,

l) Tasarruf finansman faaliyeti: Bir sözleşme kapsamında önceden belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi şartıyla konut veya taşıtın edinimi için faizsiz finansman esaslarına göre belirli bir süre tasarruf edilmesi, müşterilere finansman kullandırılması ve toplanan tasarrufların yönetimini,

m) Tasarruf fon havuzu: Belirli bir dönemde tasarruf finansman şirketi nezdindeki birikmiş tasarruflar ve finansman geri ödemelerinden oluşan tutarlar ile ihtiyat fonu tutarı toplamından, tahsisat olarak verilmiş tutarlar ile tasarruf geri ödemelerinin düşülmesinden sonra kalan tutarı,”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 6361 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve kurucu ortak sayısının beşten az olmaması” ibaresi madde metninden çıkarılmış, (c) bendinde yer alan “veya “Finansman Şirketi”” ibaresi “; “Finansman Şirketi” veya “Tasarruf Finansman Şirketi”” şeklinde, (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan “her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan yıllık üretici fiyatları endeksindeki artış oranının gerektirdiği miktarı geçmemek üzere” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“e) Tasarruf finansman şirketi dışındaki şirketlerin nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş sermayesinin en az elli milyon Türk Lirası olması, bu tutarın tasarruf finansman şirketleri için en az yüz milyon Türk Lirası olması,”

MADDE 3- 6361 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “2499 sayılı Kanuna” ibaresi “6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa” şeklinde değiştirilmiş, bende aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinde taahhüt ettikleri tasarruf tutarları bu fıkrada kapsamında değerlendirilmez.”

“(5) Tasarruf finansman şirketleri konut veya taşıt ediniminden doğduğu tevsih edilmeyen borçları finanse edemez, tasarruf finansman sözleşmeleri dışında finansman sağlayamaz, üçüncü taraflara borç veremez, ortaklık payı edinemez, her türlü belge, ilân ve reklamlarında banka izlenimi yaratacak ifade ve deyimleri ve katılım ibaresini kullanamaz ve yalnızca yurt içinde tescil edilmiş konut veya taşıt alımlarını finanse edebilir.

(6) Tasarruf finansman şirketleri dışında kalan şirketlerin, yurt içinde veya yurt dışında iştirak edinmesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 2- 6361 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve kurucu ortak sayısının beşten az olmaması” ibaresi madde metninden çıkarılmış, (c) bendinde yer alan “veya “Finansman Şirketi”” ibaresi “; “Finansman Şirketi” veya “Tasarruf Finansman Şirketi”” şeklinde, (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan “her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan yıllık üretici fiyatları endeksindeki artış oranının gerektirdiği miktarı geçmemek üzere” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“e) Tasarruf finansman şirketi dışındaki şirketlerin nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş sermayesinin en az elli milyon Türk lirası olması, bu tutarın tasarruf finansman şirketleri için en az yüz milyon Türk lirası olması,”

MADDE 3- 6361 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “2499 sayılı Kanuna” ibaresi “6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa” şeklinde değiştirilmiş, bende aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinde taahhüt ettikleri tasarruf tutarları bu fıkrada kapsamında değerlendirilmez.”

“(5) Tasarruf finansman şirketleri konut veya taşıt ediniminden doğduğu tevsih edilmeyen borçları finanse edemez, tasarruf finansman sözleşmeleri dışında finansman sağlayamaz, üçüncü taraflara borç veremez, ortaklık payı edinemez, her türlü belge, ilan ve reklamlarında banka izlenimi yaratacak ifade ve deyimleri ve “katılım” ibaresini kullanamaz ve yalnızca yurt içinde tescil edilmiş konut veya taşıt alımlarını finanse edebilir.

(6) Tasarruf finansman şirketleri dışında kalan şirketlerin, yurt içinde veya yurt dışında iştirak edinmesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 6361 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “ile ortak sayısının beşin altına düşmesine yol açan pay devirleri” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 6361 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketi dışındaki şirketlerin” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Kurulun uygun görüşü alınmak kaydıyla tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin faaliyetlerine son vermesi ve tasfiyesi hâlinde genel hükümler uygulanır. Bu şirketlerin tasfiye süreci gerekli görülmesi hâlinde Kurumca denetlenebilir.”

“(3) Tasarruf finansman şirketlerinin birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiyeleri, Kurumun denetimi ve Kurulun izni ile aşağıdaki usul ve esaslara tâbidir.

a) Bu şirketlerin birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiye izni için Kuruma vereceği başvuru dilekçesinde mevcut yükümlülüklerini yerine getirebileceğine ilişkin bir plan sunması zorunludur.

b) Bu şirketlerin tasfiyesi, müşterilerine olan finansman yükümlülükleri dâhil olmak üzere tüm yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve alacaklarının tahsili bizzat şirket tarafından yapılarak genel hükümlere göre gerçekleştirilir. Bu durumdaki bir şirket tasfiye izninin verilmesinden sonra yeni müşteri edinemez ve yükümlülüklerini yerine getirmesini engelleyecek hiçbir yeni taahhüt altına giremez.

c) Birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiye işlemlerine ilişkin verilen izin, sunulan plana uyulmaması veya söz konusu işlemlerin müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratacağının tespit edilmesi halinde Kurul tarafından en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla iptal edilebilir. İradi tasfiye izni iptal edilen tasarruf finansman şirketi hakkında 50/A maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları kapsamında tasfiye kararı verilir. Kurulca verilen tasfiye kararı, genel kurul kararı hükmündedir.”

MADDE 4- 6361 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “ile ortak sayısının beşin altına düşmesine yol açan pay devirleri” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 6361 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketi dışındaki şirketlerin” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Kurulun uygun görüşü alınmak kaydıyla tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin faaliyetlerine son vermesi ve tasfiyesi hâlinde genel hükümler uygulanır. Bu şirketlerin tasfiye süreci gerekli görülmesi hâlinde Kurumca denetlenebilir.”

“(3) Tasarruf finansman şirketlerinin birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiyeleri, Kurumun denetimi ve Kurulun izni ile aşağıdaki usul ve esaslara tabidir.

a) Bu şirketlerin birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiye izni için Kuruma vereceği başvuru dilekçesinde mevcut yükümlülüklerini yerine getirebileceğine ilişkin bir plan sunması zorunludur.

b) Bu şirketlerin tasfiyesi, müşterilerine olan finansman yükümlülükleri dâhil olmak üzere tüm yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve alacaklarının tahsili bizzat şirket tarafından yapılarak genel hükümlere göre gerçekleştirilir. Bu durumdaki bir şirket tasfiye izninin verilmesinden sonra yeni müşteri edinemez ve yükümlülüklerini yerine getirmesini engelleyecek hiçbir yeni taahhüt altına giremez.

c) Birleşme, devir, bölünme ve iradi tasfiye işlemlerine ilişkin verilen izin, sunulan plana uyulmaması veya söz konusu işlemlerin müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratacağının tespit edilmesi hâlinde Kurul tarafından en az beş üyesinin aynı yöndeki kararıyla iptal edilebilir. İradi tasfiye izni iptal edilen tasarruf finansman şirketi hakkında 50/A maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları kapsamında tasfiye kararı verilir. Kurulca verilen tasfiye kararı, genel kurul kararı hükmündedir.”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 6361 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “şirketlerin faaliyetleri ile özkaynakları arasında” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Kurumca yapılan denetimler sonucunda bir Şirketin;

a) Yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması veya aktiflerinin vade itibarıyla yükümlülüklerini karşılayamama tehlikesiyle karşı karşıya gelmesi ya da aktif kalitesinin malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde bozulması,

b) Gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin bozulması nedeniyle özkaynaklarının faaliyetlerini emin bir şekilde yürütecek yeterlilikte olmaması veya bu durumun gerçekleşmek üzere bulunması,

c) 7 nci maddenin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen şartları kaybetmesi veya denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması,

ç) Özkaynağının, Şirket ödenmiş sermayesinin üçte birine gerilemesi,

d) Maruz kaldığı risklerin ölçülmesine ve yönetimine ilişkin yeterli ve etkin bir risk yönetimi sistemini tesis etmemesi,

e) Güven veya istikrar bakımından finansal sisteme yönelik risk oluşturması,

f) Bu Kanuna ve ilgili düzenlemelere veya Kurulca alınan kararlara aykırı nitelikte karar, işlem ve uygulamalarının bulunması

hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda Kurum, gerekli gördüğü tedbirlerin uygun göreceği bir süre ve onaylayacağı bir plan dahilinde alınmasını Şirketten istemeye, tasarruf finansman şirketleri için tahsisat tarihlerini ötelemeye yetkilidir.

(5) Tasarruf finansman şirketleri, tasfiyeleri halinde tasarruf sahiplerine ödenmek üzere, tahsil ettikleri organizasyon ücretlerinin binde beşini

MADDE 6- 6361 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “şirketlerin faaliyetleri ile özkaynakları arasında” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Kurumca yapılan denetimler sonucunda bir Şirketin;

a) Yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması veya aktiflerinin vade itibarıyla yükümlülüklerini karşılayamama tehlikesiyle karşı karşıya gelmesi ya da aktif kalitesinin malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde bozulması,

b) Gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin bozulması nedeniyle özkaynaklarının faaliyetlerini emin bir şekilde yürütecek yeterlilikte olmaması veya bu durumun gerçekleşmek üzere bulunması,

c) 7 nci maddenin üçüncü fıkrasının (c) bendinde belirtilen şartları kaybetmesi veya denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması,

ç) Özkaynağının, Şirket ödenmiş sermayesinin üçte birine gerilemesi,

d) Maruz kaldığı risklerin ölçülmesine ve yönetimine ilişkin yeterli ve etkin bir risk yönetimi sistemini tesis etmemesi,

e) Güven veya istikrar bakımından finansal sisteme yönelik risk oluşturması,

f) Bu Kanuna ve ilgili düzenlemelere veya Kurulca alınan kararlara aykırı nitelikte karar, işlem ve uygulamalarının bulunması

hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda Kurum, gerekli gördüğü tedbirlerin uygun göreceği bir süre ve onaylayacağı bir plan dahilinde alınmasını Şirketten istemeye, tasarruf finansman şirketleri için tahsisat tarihlerini ötelemeye yetkilidir.

(5) Tasarruf finansman şirketleri, tasfiyeleri halinde tasarruf sahiplerine ödenmek üzere, tahsil ettikleri organizasyon ücretlerinin binde beşini

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gelir hesaplarından ayırmak zorundadır. Kurul, bu oranı firma bazında üç katına kadar artırmaya ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 7- 6361 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere “Tasarruf Finansman” başlıklı Üçüncü Bölüm ve aşağıdaki 39/A maddesi eklenmiştir.

“Tasarruf finansman sözleşmesi

MADDE 39/A- (1) Tasarruf finansman sözleşmesi, belirli bir tasarruf tutarı ve dönemine bağlı olarak önceden belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi şartıyla konut veya taşıt edinimi için müşteriye finansman kullanma hakkı veren, şirkete ise müşteriye ait birikmiş tasarruf tutarını yönetme, geri ödeme ve finansman kullandırma yükümlülüğü ile organizasyon ücreti alma hakkı veren, faizsiz finansman esaslarına göre düzenlenen sözleşmedir.

(2) Tasarruf finansman sözleşmesi, yazılı veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir.

(3) Müşteri, sözleşme imzalanmasını takip eden on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tasarruf finansman sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Müşterinin söz konusu cayma hakkını kullanması halinde şirket, organizasyon ücreti dâhil, müşteriden aldığı tutarın tamamını cayma kararının bildirilmesinden itibaren on dört gün içinde iade etmekle yükümlüdür.

(4) Müşteri, tasarruf finansman sözleşmesinin tasarruf dönemi bitimine kadar sözleşmede fesih hakkına sahiptir. Şirket, müşterinin sözleşmede fesih hakkını kullanması halinde organizasyon ücreti bedeli dışında kalan

gelir hesaplarından ayırmak zorundadır. Kurul, bu oranı firma bazında üç katına kadar artırmaya ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 7- 6361 sayılı Kanuna 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki madde eklenmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tasarruf Finansman

Tasarruf finansman sözleşmesi

MADDE 39/A- (1) Tasarruf finansman sözleşmesi, belirli bir tasarruf tutarı ve dönemine bağlı olarak önceden belirlenmiş koşulların gerçekleşmesi şartıyla konut veya taşıt edinimi için müşteriye finansman kullanma hakkı veren, şirkete ise müşteriye ait birikmiş tasarruf tutarını yönetme, geri ödeme ve finansman kullandırma yükümlülüğü ile organizasyon ücreti alma hakkı veren, faizsiz finansman esaslarına göre düzenlenen sözleşmedir.

(2) Tasarruf finansman sözleşmesi, yazılı veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Kurulun yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir.

(3) Müşteri, sözleşme imzalanmasını takip eden on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tasarruf finansman sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Müşterinin söz konusu cayma hakkını kullanması halinde şirket, organizasyon ücreti dâhil, müşteriden aldığı tutarın tamamını cayma kararının bildirilmesinden itibaren on dört gün içinde iade etmekle yükümlüdür.

(4) Müşteri, tasarruf finansman sözleşmesinin tasarruf dönemi bitimine kadar sözleşmede fesih hakkına sahiptir. Şirket, müşterinin sözleşmede

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

toplam birikim tutarı, Kurulca belirlenecek süre içerisinde müşteriye iade etmekle yükümlüdür. Müşterinin talebi ile tahsisat ileriki bir tarihe ertelenebilir, erteleme halinde müşterinin sözleşmedeki hak ve yükümlülükleri saklı kalır. Tasarruf finansman sözleşmeleri, müşterinin sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumu haricinde, şirket tarafından tek taraflı olarak feshedilemez.

(5) Tasarruf finansman sözleşmelerinde asgari olarak tutarlara, vadeye, organizasyon ücretine, gelir, maliyet ve masraflara, konut veya taşıt edinimine yönelik tasarruf etme ve finansman kullandırma dönem ve koşullarına, iade süre ve şartlarına, temerrüde, cayma hakkının kullanımına, sözleşmenin sona ermesine, feshine, mirasçılara intikaline, üçüncü taraflara devrine, tarafların hak ve yükümlülüklerine ilişkin hükümler yer alır. Şirketler tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamında taahhüt ettikleri yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Finansman kâr payı oranı tasarruf finansman sözleşmesi kapsamında belirlenir ve müşteri aleyhine değiştirilemez. Sözleşmenin imzalanması sonrası konut ve taşıt edinimi arasında müşterinin ve şirketin değişiklik hakkı bulunmaz. Sözleşme kapsamında müşterinin bilgilendirilmesine ve tasarruf dönemine ilişkin olarak bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

MADDE 8- 6361 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 39/B maddesi eklenmiştir.

“Tasarruf finansman faaliyeti

MADDE 39/B- (1) Tasarruf finansman şirketleri her bir müşteri grubu ve müşteri bazında bağımsız bir tasarruf ve finansman planı düzenler. Grup halinde tasarruf uygulamasında müşterilerin teslimat tarihleri, grup için öngörülen toplam vade esas alınarak belirlenir.

fesih hakkını kullanması hâlinde organizasyon ücreti bedeli dışında kalan toplam birikim tutarını, Kurulca belirlenecek süre içerisinde müşteriye iade etmekle yükümlüdür. Müşterinin talebi ile tahsisat ileriki bir tarihe ertelenebilir, erteleme halinde müşterinin sözleşmedeki hak ve yükümlülükleri saklı kalır. Tasarruf finansman sözleşmeleri, müşterinin sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumu haricinde, şirket tarafından tek taraflı olarak feshedilemez.

(5) Tasarruf finansman sözleşmelerinde asgari olarak tutarlara, vadeye, organizasyon ücretine, gelir, maliyet ve masraflara, konut veya taşıt edinimine yönelik tasarruf etme ve finansman kullandırma dönem ve koşullarına, iade süre ve şartlarına, temerrüde, cayma hakkının kullanımına, sözleşmenin sona ermesine, feshine, mirasçılara intikaline, üçüncü taraflara devrine, tarafların hak ve yükümlülüklerine ilişkin hükümler yer alır. Şirketler tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamında taahhüt ettikleri yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Finansman kâr payı oranı tasarruf finansman sözleşmesi kapsamında belirlenir ve müşteri aleyhine değiştirilemez. Sözleşmenin imzalanması sonrası konut ve taşıt edinimi arasında müşterinin ve şirketin değişiklik hakkı bulunmaz. Sözleşme kapsamında müşterinin bilgilendirilmesine ve tasarruf dönemine ilişkin olarak bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 8- 6361 sayılı Kanuna 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Tasarruf finansman faaliyeti

MADDE 39/B- (1) Tasarruf finansman şirketleri her bir müşteri grubu ve müşteri bazında bağımsız bir tasarruf ve finansman planı düzenler. Grup hâlinde tasarruf uygulamasında müşterilerin teslimat tarihleri, grup için öngörülen toplam vade esas alınarak belirlenir.

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Tasarruf finansman şirketleri, tasarruf fon havuzu hesaplarını diğer hesaplarından ayırmak zorundadır. Tasarruf fon havuzu varlıkları, şirketlerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesi dışında başka bir amaçla kullanılamaz, hapis hakkına, alacağın devir ve temlikine ve takasa konu edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan alacakları müstesna, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, üzerine ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz konulamaz veya iflas masasına dâhil edilemez.

(3) Tasarruf finansman şirketleri faizsiz finansman esaslarına göre faaliyet gösterir.

(4) Tasarruflardan oluşan fonların değerlendirileceği faizsiz yatırım araçlarının belirlenmesi ve faizsiz finansman esaslarına uygun tasarruf ve finansman yöntemleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 9- 6361 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Finansal Kurumlar Birliği

MADDE 40- (1) Şirketler ve 5411 sayılı Kanununun 143 üncü maddesinde düzenlenen varlık yönetim şirketleri ile Kurumun gözetim ve denetimine tabi diğer kuruluşlardan Kurulca uygun görülenler, tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğe, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır.”

(2) Tasarruf finansman şirketleri, tasarruf fon havuzu hesaplarını diğer hesaplarından ayırmak zorundadır. Tasarruf fon havuzu varlıkları, şirketlerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesi dışında başka bir amaçla kullanılamaz, hapis hakkına, alacağın devir ve temlikine ve takasa konu edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan alacakları müstesna, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, üzerine ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz konulamaz veya iflas masasına dâhil edilemez.

(3) Tasarruf finansman şirketleri faizsiz finansman esaslarına göre faaliyet gösterir.

(4) Tasarruflardan oluşan fonların değerlendirileceği faizsiz yatırım araçlarının belirlenmesi ve faizsiz finansman esaslarına uygun tasarruf ve finansman yöntemleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 9- 6361 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Finansal Kurumlar Birliği

MADDE 40- (1) Şirketler ve 5411 sayılı Kanununun 143 üncü maddesinde düzenlenen varlık yönetim şirketleri ile Kurumun gözetim ve denetimine tabi diğer kuruluşlardan Kurulca uygun görülenler, tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğe, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır.”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 6361 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine “maddesinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “birinci,” ibaresi eklenmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“k) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasına, 39/A maddesinin üçüncü veya dördüncü fıkralarına aykırı işlem yapılması hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan işlem tutarının beş katına kadar,

l) 39/A maddesinin ikinci veya beşinci fıkralarına, 39/B maddesinin birinci, ikinci veya üçüncü fıkralarına aykırı işlem yapılması hâlinde, yirmibeş bin Türk lirasından elli bin Türk lirasına kadar,”

MADDE 11- 6361 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine” ibaresi “Kurumun ilgili Cumhuriyet Başsavcılığını muhatap talebi üzerine” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Bu aykırılıkların internet ortamında gerçekleşmesi halinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na gönderilir.

(5) İzinsiz tasarruf finansman faaliyetinde bulunan şirketler hakkında Kurul, 50/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında tasfiye kararı verebilir. Hakkında tasfiye kararı verilen şirketlerle ilgili olarak aynı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları uygulanır.”

MADDE 12- 6361 sayılı Kanuna 49 uncu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 49/A maddesi eklenmiştir.

“Tasarrufların çekilmesini engellemek

MADDE 49/A- 39/A maddesinin üçüncü veya dördüncü fıkralarına aykırı davrananlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 6361 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine “maddesinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “birinci,” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“k) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasına, 39/A maddesinin üçüncü veya dördüncü fıkralarına aykırı işlem yapılması hâlinde, altmış iki bin beş yüz Türk lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan işlem tutarının beş katına kadar,

l) 39/A maddesinin ikinci veya beşinci fıkralarına, 39/B maddesinin birinci, ikinci veya üçüncü fıkralarına aykırı işlem yapılması hâlinde, yirmi beş bin Türk lirasından elli bin Türk lirasına kadar,”

MADDE 11- 6361 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine” ibaresi “Kurumun ilgili Cumhuriyet Başsavcılığını muhatap talebi üzerine” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Bu aykırılıkların internet ortamında gerçekleşmesi halinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir.

(5) İzinsiz tasarruf finansman faaliyetinde bulunan şirketler hakkında Kurul, 50/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında tasfiye kararı verebilir. Hakkında tasfiye kararı verilen şirketlerle ilgili olarak aynı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları uygulanır.”

MADDE 12- 6361 sayılı Kanuna 49 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Tasarrufların çekilmesini engellemek

MADDE 49/A- (1) 39/A maddesinin üçüncü veya dördüncü fıkralarına aykırı davrananlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş yüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 6361 sayılı Kanuna 49 uncu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 49/B maddesi eklenmiştir.

“Zimmet

MADDE 49/B- (1) Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren tasarruf finansman şirketi yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararı tazmine mahkûm edilirler.

(2) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile oniki yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilir; ancak, adli para cezasının miktarı tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca meydana gelen zararın ödenmemesi hâlinde mahkemece re’sen ödetirilmesine hükmlenir.

(3) Faaliyet izni kaldırılan bir tasarruf finansman şirketinin; hukuken veya fiilen yönetim ve denetimini elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, tasarruf finansman şirketinin emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının menfaatlerine kullandırmak suretiyle, her ne suretle olursa olsun tasarruf finansman şirketini zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilir. Bu fiilleri işleyenler hakkında on yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezasına hükmlenir; ancak, adli para cezasının miktarı tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödetirilmesine karar verilir.

MADDE 13- 6361 sayılı Kanuna 49 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Zimmet

MADDE 49/B- (1) Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren tasarruf finansman şirketi yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararı tazmine mahkûm edilirler.

(2) Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile oniki yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilir. Ancak, adli para cezasının miktarı tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca, meydana gelen zararın ödenmemesi hâlinde mahkemece resen ödetirilmesine hükmlenir.

(3) Faaliyet izni kaldırılan bir tasarruf finansman şirketinin; hukuken veya fiilen yönetim ve denetimini elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, tasarruf finansman şirketinin emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının menfaatlerine kullandırmak suretiyle, her ne suretle olursa olsun tasarruf finansman şirketini zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilir. Bu fiilleri işleyenler hakkında on yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezasına hükmlenir; ancak, adli para cezasının miktarı tasarruf finansman şirketinin uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödetirilmesine karar verilir.

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

(5) Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

(6) Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.”

MADDE 14- 6361 sayılı Kanunun 50 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “Bir şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “şirketin” ibaresi “tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

“f) 15 inci madde uyarınca Şirket tarafından Kurumca istenen önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların Kurumca verilen uygun süre içinde giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağı Kurumca belirlenmesi,”

MADDE 15- 6361 sayılı Kanuna 50 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 50/A maddesi eklenmiştir.

“Tasarruf finansman şirketinin faaliyet izninin kaldırılması ve tasfiyesi

MADDE 50/A- (1) Likidite düzeyinin sürdürülememesi veya sürdürülemeyeceğinin anlaşılması, likidite hesaplamasının güvenilir şekilde gerçekleştirilememesi veya kasıtlı olarak likiditenin yanlış hesaplanması veya 15 inci

(4) Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

(5) Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak, senet veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

(6) Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların değerinin azlığı nedeniyle verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.”

MADDE 14- 6361 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bir şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “şirketin” ibaresi “tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

“f) 15 inci madde uyarınca şirket tarafından Kurumca istenen önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların Kurumca verilen uygun süre içinde giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağı Kurumca belirlenmesi,”

MADDE 15- 6361 sayılı Kanuna 50 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Tasarruf finansman şirketinin faaliyet izninin kaldırılması ve tasfiyesi

MADDE 50/A- (1) Likidite düzeyinin sürdürülememesi veya sürdürülemeyeceğinin anlaşılması, likidite hesaplamasının güvenilir şekilde gerçekleştirilememesi veya kasıtlı olarak likiditenin yanlış hesaplanması veya 15 inci

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

madde kapsamında Kurumca alınması istenen tedbirlerin verilen süre içerisinde alınmaması ya da bu tedbirler kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyenin güçlendirilmesine imkân bulunmadığının veya bu tedbirler alınmış olsa dahi malî bünyenin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi halinde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla şirketin faaliyet iznini kaldırmaya ve tasfiyesine karar vermeye yetkilidir. Bu madde kapsamında tasfiyesine karar verilen şirketlerde müşterilerin sözleşmelerde yer alan finansman kullanma hakları uygulanmaz. Tasfiye kararı Resmî Gazetede yayımlanır. Yayımlanma tarihi, ilgililer bakımından tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

(2) Kurul tarafından tasfiyesine karar verilen şirketler, Kurul tarafından atanacak en az üç kişilik tasfiye komisyonu tarafından genel hükümlere göre tasfiye edilir. Tasfiye komisyonu üyeleri, Kurum ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından bildirilecek üyelerden oluşur. Tasfiye komisyonu üyeleri ile bu kişiler tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenlerin aldıkları kararlar, yerine getirdikleri görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz. Tasfiye komisyonu üyelerinin ücret dâhil diğer hak ve yükümlülükleri Kurul tarafından belirlenir.

(3) Tasfiyesine karar verilen şirket tarafından alınan tescile tabi tüm kararlar, tasfiye komisyonunun talebi üzerine noter onayı şartı aranmaksızın ticaret sicil müdürlüklerince harca ve hizmet bedeline tabi olmaksızın tescil ve ilan edilir. Şirketin genel kurulunun yetkileri, 6102 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmaksızın tasfiye komisyonu tarafından kullanılır. Bu şirketle ilgili olarak tasfiye komisyonu tarafından açılan dava, istinaf, temyiz ve takip gibi yargı süreçleri harçtan muafır. Şirketin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir.

madde kapsamında Kurumca alınması istenen tedbirlerin verilen süre içerisinde alınmaması ya da bu tedbirler kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyenin güçlendirilmesine imkân bulunmadığının veya bu tedbirler alınmış olsa dahi malî bünyenin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi hâlinde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla şirketin faaliyet iznini kaldırmaya ve tasfiyesine karar vermeye yetkilidir. Bu madde kapsamında tasfiyesine karar verilen şirketlerde müşterilerin sözleşmelerde yer alan finansman kullanma hakları uygulanmaz. Tasfiye kararı Resmî Gazetede yayımlanır. Yayımlanma tarihi, ilgililer bakımından tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

(2) Kurul tarafından tasfiyesine karar verilen şirketler, Kurul tarafından atanacak en az üç kişilik tasfiye komisyonu tarafından genel hükümlere göre tasfiye edilir. Tasfiye komisyonu üyeleri, Kurum ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından bildirilecek üyelerden oluşur. Tasfiye komisyonu üyeleri ile bu kişiler tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenlerin aldıkları kararlar, yerine getirdikleri görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, malî ve cezai sorumluluğu doğmaz. Tasfiye komisyonu üyelerinin ücret dâhil diğer hak ve yükümlülükleri Kurul tarafından belirlenir.

(3) Tasfiyesine karar verilen şirket tarafından alınan tescile tabi tüm kararlar, tasfiye komisyonunun talebi üzerine noter onayı şartı aranmaksızın ticaret sicil müdürlüklerince harca ve hizmet bedeline tabi olmaksızın tescil ve ilan edilir. Şirketin genel kurulunun yetkileri, 6102 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmaksızın tasfiye komisyonu tarafından kullanılır. Bu şirketle ilgili olarak tasfiye komisyonu tarafından açılan dava, istinaf, temyiz ve takip gibi yargı süreçleri harçtan muafır. Şirketin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir.

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Faaliyet izni kaldırılarak tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında 5411 sayılı Kanunun 109, 110, 133, 134, 137, 138, 140, 141 ve 142 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır, bu maddelerde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu için öngörülen yetki ve görevler, ikinci fıkra kapsamında düzenlenen tasfiye komisyonu tarafından yerine getirilir.”

MADDE 16- 6361 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(6) Mevzuatta Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğine yapılmış olan atıflar Finansal Kurumlar Birliğine yapılmış sayılır.

(7) Bu fıkrayı ihdas eden Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5411 sayılı Kanuna göre faaliyet izni almış olan varlık yönetim şirketleri, bu fıkrayı ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, Birliğe üye olmak zorundadır.”

MADDE 17- 6361 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Tasarruf finansman şirketlerinin intibak süreci

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte tasarruf finansman faaliyeti yürütenler, yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma başvuruda bulunmak, başvuru sırasında durumlarını en geç altı ay içinde Kanun hükümlerine uygun hale getireceklerine veya müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratmadan tasfiye olacaklarına dair bir plan sunmak ve planın uygun görülmesi halinde gereken işlemleri planda belirlenen süreler içerisinde yerine getirmek zorundadır.

(2) Bu maddede belirtilen süre içerisinde Kuruma başvuruda bulunmaksızın tasarruf finansman faaliyetinde bulunmaya devam edenler hakkında 46 ncı madde hükümleri uygulanır.

(4) Faaliyet izni kaldırılarak tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında 5411 sayılı Kanunun 109 uncu, 110 uncu, 133 üncü, 134 üncü, 137 nci, 138 inci, 140 ıncı, 141 inci ve 142 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır, bu maddelerde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu için öngörülen yetki ve görevler, ikinci fıkra kapsamında düzenlenen tasfiye komisyonu tarafından yerine getirilir.”

MADDE 16- 6361 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(6) Mevzuatta Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğine yapılmış olan atıflar Finansal Kurumlar Birliğine yapılmış sayılır.

(7) Bu fıkrayı ihdas eden Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5411 sayılı Kanuna göre faaliyet izni almış olan varlık yönetim şirketleri, bu fıkrayı ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, Birliğe üye olmak zorundadır.”

MADDE 17- 6361 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Tasarruf finansman şirketlerinin intibak süreci

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte tasarruf finansman faaliyeti yürütenler, yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma başvuruda bulunmak, başvuru sırasında durumlarını en geç altı ay içinde Kanun hükümlerine uygun hale getireceklerine veya müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratmadan tasfiye olacaklarına dair bir plan sunmak ve planın uygun görülmesi hâlinde gereken işlemleri planda belirlenen süreler içerisinde yerine getirmek zorundadır.

(2) Bu maddede belirtilen süre içerisinde Kuruma başvuruda bulunmaksızın tasarruf finansman faaliyetinde bulunmaya devam edenler hakkında 46 ncı madde hükümleri uygulanır.

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan altı aylık süre, Kanun hükümlerine uyum sağlanmasına ilişkin ilave bir plan sunulması ve söz konusu planın Kurulca uygun görülmesi halinde altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir. Ayrıca Kurul, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi dışındaki mevzuat hükümlerine uyum için intibak süresini altışar ayı geçmemek üzere iki defa daha uzatmaya yetkilidir.

(4) Kuruma başvuruda bulunanlardan, bağımsız denetimden geçmiş mâli tablolarına göre varlıklarını yükümlülüklerini karşılayamayacağı tespit edilenler ile durumlarını öngörülen süre içerisinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmeyenler veya sunduğu plan Kurul tarafından yeterli görülmeyenler hakkında Kurul, 50/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında tasfiyesine karar verebilir. Tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında aynı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Durumlarını bu Kanun hükümlerine uygun hale getirerek intibak eden tasarruf finansman şirketlerinin bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihi öncesinde akdettikleri tasarruf finansman faaliyeti kapsamındaki sözleşmeler bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre tadil olduktan sonra uygulanmaya devam olunur. Ancak bu maddeyi ihdas eden Kanununun yürürlük tarihinden önce düzenlenen sözleşmelerin finansman konusu değiştirilemez. Bu maddeyi ihdas eden Kanununun yürürlük tarihinden önce düzenlenen sözleşmeler kapsamında tahsil edilmiş birikim tutarları hakkında da 39/B maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır ve bu sözleşmeler hakkında Kurum 15 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca tahsisat tarihlerini ötelemeye yetkilidir.”

(3) Bu maddenin birinci fıkrasında yer alan altı aylık süre, Kanun hükümlerine uyum sağlanmasına ilişkin ilave bir plan sunulması ve söz konusu planın Kurulca uygun görülmesi hâlinde altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir. Ayrıca Kurul, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi dışındaki mevzuat hükümlerine uyum için intibak süresini altışar ayı geçmemek üzere iki defa daha uzatmaya yetkilidir.

(4) Kuruma başvuruda bulunanlardan, bağımsız denetimden geçmiş mâli tablolarına göre varlıklarının yükümlülüklerini karşılayamayacağı tespit edilenler ile durumlarını öngörülen süre içerisinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmeyenler veya sunduğu plan Kurul tarafından yeterli görülmeyenler hakkında Kurul, 50/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında tasfiyesine karar verebilir. Tasfiyesine karar verilen şirketler hakkında aynı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Durumlarını bu Kanun hükümlerine uygun hale getirerek intibak eden tasarruf finansman şirketlerinin bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihi öncesinde akdettikleri tasarruf finansman faaliyeti kapsamındaki sözleşmeler bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre tadil olduktan sonra uygulanmaya devam olunur. Ancak bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce düzenlenen sözleşmelerin finansman konusu değiştirilemez. Bu maddeyi ihdas eden Kanununun yürürlük tarihinden önce düzenlenen sözleşmeler kapsamında tahsil edilmiş birikim tutarları hakkında da 39/B maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır ve bu sözleşmeler hakkında Kurum 15 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca tahsisat tarihlerini ötelemeye yetkilidir.”

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 6361 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Finansal kiralama ve finansman şirketlerinin intibak süreci

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Finansal kiralama ve finansman şirketleri asgari ödenmiş sermayelerini bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen tutara artırmak zorundadır.

(2) Kurulca uygun görülmesi hâlinde birinci fıkrada yer alan süre Kurulca altı ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

(3) Bu maddede öngörülen sürelerde asgari ödenmiş sermayelerini artırmayanların faaliyet izinleri iptal edilir.”

MADDE 19- 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki tasarruf finansman şirketleri tarafından müşterilere sağlanan veya sağlanacak finansmana karşılık teminat gösterilen taşınmazların ipotek işlemleri, tarafların istemi hâlinde, imzalanan tasarruf finansman sözleşmesine istinaden tapu müdürlüklerinde tapuya tescil olunur.”

MADDE 18- 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki tasarruf finansman şirketleri tarafından müşterilere sağlanan veya sağlanacak finansmana karşılık teminat gösterilen taşınmazların ipotek işlemleri, tarafların istemi halinde, imzalanan tasarruf finansman sözleşmesine istinaden tapu müdürlüklerinde tapuya tescil olunur.”

MADDE 19- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin” ibaresi “İzin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5411 sayılı Kanunun 150 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurt içinde ise internet sitelerine erişim engellenir” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 150 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurt içinde ise internet sitelerine erişim engellenir” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu aykırılıkların internet ortamında gerçekleşmesi halinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na gönderilir.”

MADDE 21- (1) 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun;

a) Adı “Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibareleri “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “finansman” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tasarruf finansman” ibaresi eklenmiştir.

(2) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun;

a) 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin” ibaresi “Kurumun gözetim ve denetimine tabi diğer kuruluşların” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ile finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ile tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ile tasarruf finansman” şeklinde ve “finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketleri” ibaresi “finansal kiralama şirketleri, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu aykırılıkların internet ortamında gerçekleşmesi hâlinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na gönderilir.”

MADDE 21- (1) 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun;

a) Adı “Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibareleri “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman ve tasarruf finansman” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “finansman” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tasarruf finansman” ibaresi eklenmiştir.

d) Geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “5 inci maddenin ikinci fıkrasında” ibaresi “5 inci maddede” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun;

a) 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin” ibaresi “Kurumun gözetim ve denetimine tabi diğer kuruluşların” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ile finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ile tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ile tasarruf finansman” şeklinde ve “finansal kiralama şirketleri ve

(Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ve
75 Milletvekilinin Teklifi)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “faiz dışında alınacak” ibaresi “faiz ve tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamında alınan organizasyon ücreti dışında alınacak” şeklinde, sekizinci fıkrasında yer alan “katılım bankalarını da kapsar” ibaresi, “katılım bankalarını ve tasarruf finansman şirketlerini de kapsar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 23- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

finansman şirketleri” ibaresi “finansal kiralama şirketleri, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan “ve finansman” ibaresi “, finansman şirketleri ve tasarruf finansman” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “faiz dışında alınacak” ibaresi “faiz ve tasarruf finansman sözleşmeleri kapsamında alınan organizasyon ücreti dışında alınacak” şeklinde, sekizinci fıkrasında yer alan “katılım bankalarını da kapsar” ibaresi, “katılım bankalarını ve tasarruf finansman şirketlerini de kapsar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 23- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

